

vergadering **C120**
zittingsjaar 2022-2023

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie,
Wetenschap en Innovatie

van 26 januari 2023

**Vlaams
Parlement**

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Maaïke De Vreese aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de recente cijfers met betrekking tot de leegstand van winkelpanden – 1193 (2022-2023)	3
VRAAG OM UITLEG van Alessia Claes aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het Vlaams opleidingsverlof – 1075 (2022-2023)	
VRAAG OM UITLEG van Tom Ongena aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het toenemende aantal werknemers dat een beroep doet op het Vlaams opleidingsverlof – 1106 (2022-2023)	7
VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over verbetertrajecten met betrekking tot cybersecurity – 1203 (2022-2023)	13
VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het overdragen van taken van VDAB naar de lokale besturen – 1148 (2022-2023)	
VRAAG OM UITLEG van Thijs Verbeurgt aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de uitbesteding van taken van VDAB aan lokale besturen – 1150 (2022-2023)	
VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de uitbesteding van VDAB-taken aan gemeenten – 1160 (2022-2023)	
VRAAG OM UITLEG van Ilse Malfroot aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de uitbesteding van VDAB-taken aan gemeenten – 1176 (2022-2023)	
VRAAG OM UITLEG van Tom Ongena aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het onderzoek met betrekking tot de decentralisatie van de arbeidsbemiddeling – 1222 (2022-2023)	18
VRAAG OM UITLEG van Alessia Claes aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de inzet van competentiechecks – 1076 (2022-2023)	31
VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het door VDAB gelanceerde GLOW-traject voor de begeleiding van langdurig werklozen – 1190 (2022-2023)	35
Bijlage	36
VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de tewerkstelling in de sociale economie – 1218 (2022-2023)	37

VRAAG OM UITLEG van Maaïke De Vreese aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de recente cijfers met betrekking tot de leegstand van winkelpanden – 1193 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaïke De Vreese (N-VA): Minister, het is vandaag Gedichtendag. Een tijdje geleden kreeg ik van Voka West-Vlaanderen (Vlaams netwerk van ondernemingen) een nieuwjaarskaart. Daar stond een gedicht op van de West-Vlaming Wim Opbrouck, gericht aan de ondernemers. Ik dacht dat het toepasselijk was om het voor te lezen op Gedichtendag. Ik ben deze keer goed voorbereid. Meestal moet ik de dag zelf nog iets zoeken.

Aan de ondernemers

*Blijf avontuurlijk in alles wat u onderneemt.
Fasten your seatbelts en En Avant Marche.
Dwars door alle turbulentie heen.
Blijf over de muurtjes kijken. Connecteer. Dans.
Speel. Wees creatief, maar blijf vooral dapper ondernemen.
Connecting the dots.
Want zolang de bijen zoemen, is er hoop.*

Een applausje voor Wim Opbrouck!

Volgens Locatus is de leegstand van winkelpanden licht gedaald in dit land. De leegstandcijfers daalden van 11,9 procent in mei 2021 naar 11,3 procent eind 2022. De daling van de leegstand komt voornamelijk doordat er minder fysieke winkelruimtes zijn. Er worden ook minder nieuwe winkelpanden gebouwd en steeds meer winkelruimtes worden geconverteerd tot bijvoorbeeld woningen.

De Vlaamse Regering zet sterk in op de ondersteuning van onze lokale detailhandel en het lokale ondernemerschap. Om hen te ondersteunen hebben de Vlaamse meerderheidspartijen in 2020 een resolutie voor een kernversterkend handelsbeleid in Vlaanderen ingediend. Veel actiepunten werden opgenomen in het 'Plan van aanpak Bedrijvige Kern – Werk aan de winkel'. Eind oktober werd ook de hervorming van het integraal handelsvestigingsbeleid (IHB) principieel goedgekeurd op de ministerraad en werd er advies gevraagd aan de Raad van State.

Minister, kunt u toelichting geven over de recente studie van Locatus? Hoe evalueert u de recente leegstandcijfers? Hoe evalueert u de tendens inzake de conversie van winkelruimtes?

Kunt u toelichting geven over de uitvoering van de resolutie over kernversterkend handelsbeleid en het 'Plan van aanpak Bedrijvige Kern – Werk aan de winkel'?

Wanneer zal het gewijzigde decreet Integraal Handelsvestigingsbeleid in werking treden?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Collega De Vreese, in navolging van uw mooie gedicht, dat u kreeg van ondernemers, heb ik ook een heel mooi gedicht van een heel belangrijke groep ondernemers.

De boer

*De boer die vroeg opstaat,
met zijn handen vol verweer,
hij werkt hard in zijn land,
om ons te voeden, elk jaar weer.*

*Met zijn ploeg door de aarde,
zijn oog op de weersvoorspelling,
hij plant en oogst,
met liefde en toewijding.*

*De boer die weet van seizoenen,
van zon en regen,
hij leeft in harmonie
met de natuur, zonder enige heen.*

*Laten we de boer waarderen,
voor zijn harde werk,
zonder hem geen voedsel,
geen leven, geen perk.*

*Laten we respect hebben
voor de boer en zijn land,
samen zorgen we voor een toekomst,
met voedsel in overvloed, in ons hand.*

Voilà. Hulde aan de boer!

De voorzitter: U moet toch antwoorden op de vraag. (*Hilariteit*)

Minister Jo Brouns: Op basis van hetgeen in de media is verschenen – de studie zelf hebben we nog niet – lijkt dit een bevestiging te zijn van de trend die ook al vorig jaar werd bekendgemaakt, met name een lichte daling van de leegstand in het algemeen, maar met nog steeds hoge leegstandscijfers in wat Locatus de 'hoofdwinkelgebieden' en de 'kernverzorgende centra' noemt. Die winkeltypes komen neer op de grootste winkelconcentraties van een woonplaats, de kern dus, en worden verder onderscheiden omdat de gemeenten en hun kernen van omvang verschillen.

Er is een overaanbod aan fysieke winkels en dan is het op zich positief dat die winkelpanden met andere functies worden ingevuld. Het is mijn streven om leegstaande winkelpanden die er geschikt voor zijn te laten herinvullen met andere economische activiteiten en publiekstrekkingen die bijdragen aan een bedrijvige kern. Afhankelijk van de ligging kan een herbestemming tot woonfunctie ook goed zijn.

Wat betreft uw volgende vraag, wordt er een overzicht bijgehouden van de stand van zaken van de verschillende mogelijke acties uit de resolutie, maar in globaal komen die overeen met het plan van aanpak rond de bedrijvige kernen. Zo is er het spoor rond het regelgevend kader. Dat heeft onder meer geleid tot een voorstel om het decreet Integraal Handelsvestigingsbeleid te wijzigen. Dat traject loopt, zoals u weet.

Er is ook studiewerk verricht om de inhoud en het statuut van het Vlaamse beleidskader ook verder te verkennen. Bij de betrokken steden en gemeenten riep dit voorbereidend werk gemengde reacties op. Er moet ook vermeden worden dat allerlei documenten een eigen leven parallel naast elkaar beginnen te leiden zoals de eerdere omzendbrief voor de inplanting van grootschalige detailhandel of eventuele teksten gebaseerd op het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Zowel de resolutie als het plan van aanpak voor de bedrijvige kernen hadden veel aandacht voor de competentieopbouw bij steden en gemeenten. Door het relanceplan Vlaamse Veerkracht zijn er heel wat middelen geïnvesteerd in deze competentieopbouw en ondersteuning van onze gemeenten. Ook die trajecten lopen nog. De resolutie streefde ook naar het meer datagedreven maken van de detailhandel. De Smart Retail Dashboards zitten in een testfase.

Op 28 oktober vorig jaar keurde de Vlaamse Regering het wijzigingsdecreet goed in tweede lezing. We verwachten nog deze maand advies van de Raad van State. Intussen is ook gestart met het aanpassen van het aanvraagformulier, aangezien deze aanpassingen door de Vlaamse Regering vastgesteld moeten worden maar ook IT-technisch geïmplementeerd moeten worden in het omgevingsloket. We proberen deze trajecten maximaal te laten samenlopen met de behandeling van het wijzigingsdecreet in het Vlaams Parlement.

Voor de handhaving is ten slotte ook voorzien in te stappen in het kaderdecreet Vlaamse Handhaving. De timing van deze besluitvorming loopt ook grotendeels parallel.

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaïke De Vreese (N-VA): Bedankt, minister, voor uw antwoord. In het kader van de relance werden ook al een aantal maatregelen genomen, werden er ook verschillende subsidieoproepen gelanceerd. Denk bijvoorbeeld aan projecten voor de aankoop en transformatie van leegstaande handelspanden, projecten duurzame bereikbaarheid van de kern, projecten inzake gemeentelijke premies ter verfraaiing en verduurzaming van handelspanden, projecten inzake de opmaak van verordeningen en ruimtelijke uitvoeringsplannen (RUP's), en dan ook de VLAIO-prof-ploeg (Agentschap Innoveren en Ondernemen). Ik denk dat het belangrijk is die initiatieven te evalueren en te kijken wat werkt en wat niet werkt. Hebt u dat gedaan? Is er op dit moment al een tussentijdse evaluatie, of kunt u daar een stand van zaken van geven?

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Allereerst, ik ben ook gezwicht voor deze mooie traditie van gedichten. Ik heb er vorige jaren geen naar voren gebracht, maar vandaag heb ik er zelf eentje gemaakt. Het is dus een gedicht van eigen makelij. Ik ben blij dat ik het ook eindelijk kan brengen. Het is getiteld 'Kutgedicht'. *(Gelach)*

*Hoe affreus de wintervorst ook kan zijn,
niets is erger dan deze intens godsgruwelijke pijn.*

*Want met één mail sloeg Liesbeth Homans mij een doodslag:
"Beste parlementsleden, het is straks weer Gedichtendag."*

*Een dag waarop ik niet enkel moet luisteren
naar krakkemikkig geschreven reguliere tussenkomsten,
maar ook nog eens naar ieders hoogst originele, spitsvondige poëtische vondsten.*

*Eentje van Elsschot, oh wat is ie mooi;
of van een of andere vage Indiër
waarvan een parlementair medewerker dacht:
ja, dat heeft toch wat meer allooi.*

*Ontbreken ook nooit:
een haiku, wat poëtische slamrap en andere nieuwlichters,*

*en ik voorspel u nu al:
bij Groen gaan ze vandaag ook afkomen met die Antwerpse stadsdichters.*

*Hooggeachte collega's,
mocht er nog enige twijfel over bestaan,
ik laat dit vat van zelfspottende intellectuele schijnheiligheid
liever ver aan mij voorbijgaan.*

*Bij het WK voetbal trappen we hier toch ook niet tegen een bal;
op de dag van de boeren, in de commissies, geen hangpop van Zuhail.*

*Waarom, oh zeg mij, waarom wel op de dag van de poëzie,
geef ook maar eerlijk toe, één gedichtenbundel opent u op een jaar anders ook
niet.*

*Ik was al geen fan van parlementaire spreektijden, actuele vragen
of alles wat in dit huis komt van links,
maar voortaan benoem ik mezelf ook met veel trots
tot de officiële dag van de poëziegrinch.*

*Vrijheid is chaos, hoewel beter belicht;
ziehier dit was voor u, een kutgedicht.*

(Gelach. Applaus)

De voorzitter: Ik zag collega Ongena op nooit geziene wijze wegduiken achter zijn scherm. Misschien is het wel goed dat u de tekst overmaakt aan de commissiesecretaris. *(Opmerkingen)*

De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Dat zal ik zeker doen, voor de annalen van dit parlement.

Maar ik heb ook nog een vraag, want het is een zeer interessante materie. Ik ben zelf ook schepen van Lokale Economie. Wij zijn gaan kijken bij onze bureaus, onder andere in de mooie stad Kortrijk, hoe de toenmalige schepen Arne Vandendriessche, en de andere leden in dat college, zoals Axel Ronse, leegstand aanpakten. Ik ga niet in details uitweiden, maar dat was superinteressant voor ons. We hebben een aantal dingen ook gekopieerd, en ik denk dat we veel meer van elkaar kunnen leren.

Ik zou dus voorstellen dat we – zeker vanuit de grootsteden, maar ook uit sommige kleinere gemeenten die innovatieve ideeën hebben – een soort van 'sandbox' of 'toolkit' aanreiken. Hier werd dat al eens toegelicht als een vuurtorenmodel, waarop je als gemeente kunt intekenen en dat die steden kunnen aanbieden om te tonen op welke manier zij succes geboekt hebben en je het waarschijnlijk ook kunt aanpakken in je eigen gemeente. Ik weet dat daar al een aantal dingen van bestaan, en dat we al een aantal initiatieven hebben om meer van elkaar te leren. Maar als dat echt een 'sandbox' is, waar we echt de praktische dingen ter beschikking stellen van gemeenten en steden, zou dat misschien nog een goede manier zijn om hierop vooruit te gaan.

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Dank u wel, collega's, zowel voor de gedichten als voor de bijkomende vragen.

Er is nog geen evaluatie, maar die is wel aan VLAIO gevraagd, om na te gaan in welke mate de projecten gecontinueerd kunnen worden.

De centrale vraag is nu of subsidieoproepen voldoende sterk zijn als basis voor duurzaam beleid. Ze worden althans positief geëvalueerd. Die goede praktijken zullen dus inderdaad gedeeld worden, collega Vande Reyde, via De Vitrine, zodat de impact duurzaam is en de gemeenten elkaar kunnen inspireren. U kent dat misschien. Good practices delen, daar zijn we absoluut voor, dat heet dus De Vitrine en bestaat al. Voor degenen die daarin geïnteresseerd zijn: het platform De Vitrine kunt u terugvinden op de website van VLAIO, met informatie over de Profploeg.

Het is ook zo dat de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) in afstemming met De Vitrine zorgt voor het verdere project. De disseminatie van nieuwe kennis en goede praktijken naar alle Vlaamse steden en gemeenten is dus geborgd via een samenwerking tussen de VVSG en De Vitrine.

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaike De Vreese (N-VA): Ik denk dat De Vitrine inderdaad een belangrijk instrument is, zeker in combinatie met een Profploeg, die dan ook bij de gemeenten zelfs langsgaat om te bekijken, op maat van die stad, wat ze als tool kunnen gebruiken. Ik denk dat dat heel belangrijke zaken zijn. Ik geloof daarin. Maar ik ben benieuwd wat er werkelijk uit de objectieve evaluaties van al die projecten komt.

Als we de e-commerce, de lokale handel, en de manier waarop onze steden en gemeenten veranderen zien ... Die leegstand wordt nu wat teruggedrongen omdat er ook wat minder winkels zijn. Ik ben eigenlijk zelf heel benieuwd op welke manier die evolutie zich zal verderzetten, en op welke manier onze Vlaamse steden en gemeenten zich verder aanpassen en ontwikkelen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Alessia Claes aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het Vlaams opleidingsverlof – 1075 (2022-2023)

VRAAG OM UITLEG van Tom Ongena aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het toenemende aantal werknemers dat een beroep doet op het Vlaams opleidingsverlof – 1106 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Alessia Claes (N-VA): Ik heb ook een gedicht voor me liggen. Ik heb dat ontvangen van een goede collega op de N-VA-fractie, namelijk Jo Van Bever. Het is een limerick die hij speciaal voor mij heeft geschreven, en ik ga hem kort voordragen.

*Een notoir parlamentslid uit de commissie Economie
bestookte de minister met een batterij-aan-vragenartillerie.
Ze had iets met levenslang leren
en dat kon ze maar niet afzweren.
In ieder geval leed ze niet aan afasie.*

Ik vond dit heel toepasselijk om te starten met mijn vraag om uitleg. (Applaus. Opmerkingen. Gelach)

Ik had dus in kader van het gedicht ook een vraag om uitleg ingediend over het Vlaams opleidingsverlof (VOV). We weten allemaal dat werken en studeren een slimme keuze is, maar niet altijd de gemakkelijkste keuze die men kan maken. We weten ook dat heel veel werknemers tal van drempels ervaren om die combinatie van werk en gezin mogelijk te maken.

Het Vlaams opleidingsverlof is een middel om die leercultuur bij onze werknemers te stimuleren en ook een duwtje in de rug te geven. Het Vlaams opleidingsverlof werd vorig jaar dan ook uitgebreid van 125 uren naar 250 uren. Daarbij krijgen werkgevers ook de mogelijkheid om een suggestie te doen. De werknemer kan zelf beslissen over het invullen van die 125 uren, en om gebruik te maken van het maximaal aantal uren kan de werkgever dus ook een suggestie doen. De werkgever kan zo de positie van zijn werknemer versterken op de arbeidsmarkt. Ten slotte maakt de Vlaamse Regering destijds ook het Vlaams opleidingsverlof meer arbeidsmarktgericht. Vandaag zijn er ruim 7500 opleidingen waarbij het Vlaams opleidingsverlof mogelijk is.

Vorig schooljaar 2021-2022 maakte slechts 1,63 procent van de werknemers gebruik van het Vlaams opleidingsverlof. Dat is iets meer dan het schooljaar voordien, maar minder dan de voorloper, namelijk het betaald educatief verlof, waar toen 2,18 procent van de werkende Vlamingen gebruik van maakte. Uit de cijfers van het afgelopen jaar blijkt dat het aantal werknemers die gebruikmaakten van het Vlaams opleidingsverlof met 9 procent is gestegen. 56.535 unieke werknemers maakten namelijk gebruik van het systeem. Het aantal gevraagde uren opleidingsverlof ging van 4,5 naar 5,8 miljoen. Dat is een stijging van 27 procent. We zien dan ook dat het Vlaams opleidingsverlof in de lift zit. Dat is absoluut een goede zaak.

Minister, hebt u cijfers over het gebruik van die uitbreiding, namelijk die 250 uren? Hoe vaak wordt dit gebruikt door werknemers en in welke mate maken werkgevers gebruik van de mogelijkheid om een opleiding te suggereren aan de werknemer?

Voorziet u nog initiatieven om de Vlaming te stimuleren om gebruik te maken van het Vlaams opleidingsverlof? En hoe wordt die uitbreiding gepromoot?

Wat is ten slotte de impact van de federale arbeidsdeal, met het individueel recht van de werknemers voor opleidingen? Het gaat dan namelijk over één dag per jaar voor werknemers in ondernemingen tussen de tien en de twintig werknemers, of over vier dagen per jaar voor werknemers in ondernemingen met minstens twintig werknemers. Ook volgend jaar wordt dat uitgebreid. Wat is de impact van die federale arbeidsdeal op het gebruik van het Vlaams opleidingsverlof?

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Ook ik wil jullie verblijden met een gedicht, dat mij is toegewaaid, van een onbekend, maar beloftevol dichter. R.V.B. zijn de initialen van de man. Ik denk dat hij ook een boodschap heeft voor ons, maar goed, dat zal moeten blijken.

Het gedicht heet 'Be-lonen'.

*Eender welke brave ziel
Met een droomjob of hondenstiel
die er niet bij staat voor spek en bonen,
maar initiatief durft te tonen*

*Verdient geen verlies, maar rendement,
Een welgekomen supplement*

*Een booster, bonus, een surplus,
En aldus ... veilig voor de fiscus*

*Gewoon doen klinkt de moeite waard,
als muziek in de oren, stroop aan de baard,
fijnbesnaard als een stradivarius,
een upgrade voor budget en actieradius*

*Actie zonder straf of stigma,
Een nieuw arbeidsparadigma
Waarvan de naakte waarheid is:
Werken moet lonen, boter bij de vis!*

(Applaus)

Het gedicht is van een medewerker. Ik denk dat hij gewoon loonsverhoging vraagt, maar soit. *(Gelach)*

De voorzitter: Ik zag R.V.B. vanochtend en hij vroeg zich af of degene die het gedicht zou voordragen, de boodschap zou hebben begrepen.

Tom Ongena (Open Vld): Mijn frank is nu gevallen. *(Gelach)*

Ik kom tot mijn vraag om uitleg, die over hetzelfde gaat als die van collega Claes. Ik zal mij dus heel sterk beperken wat de inleiding betreft.

De aanleiding voor mijn vraag zijn resultaten die naar boven kwamen van een bevraging die hierover heeft plaatsgevonden bij werknemers, werkgevers en opleidingsverstrekkers. Daaruit bleek toch een algemene tevredenheid over de hervorming die in het systeem is doorgevoerd. Zo is het aantal bereikte werknemers tussen de schooljaren 2019-2020 en 2021-2022 met 9 procent gestegen. Het totale aantal aangevraagde uren opleidingsverlof steeg in die periode ook, met 27 procent. Het totale aantal unieke werknemers dat hiervan gebruikmaakt, is op die twee jaar met 25 procent gestegen. Dat is dus een zeer beloftevolle evolutie.

Minister, hoe werd de bevraging precies opgevat? Door wie werd ze uitgevoerd? Een bekend probleem bij dergelijke systemen is vaak het mattheuseffect: mensen uit kansengroepen worden eigenlijk minder bereikt. Is dat in dezen ook zo? Weet men dat? Zo ja, in welke mate? Hoe valt het sterk gedaalde aandeel daarin van de centra voor volwassenenonderwijs, van 24 naar 15 procent, te verklaren? Dat valt immers toch ook wel op. In welke mate is de grotere arbeidsmarktgerichtheid van de hervorming van het Vlaams opleidingsverlof, wat een heel belangrijk onderdeel was van de hervorming, namelijk erover waken dat die opleidingen echt nut hebben op onze arbeidsmarkt, gerealiseerd? Waaruit blijkt dat concreet volgens u?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Collega Ongena, collega Claes, het stemt mij tevreden dat jullie met interesse aan de slag zijn gegaan met het nieuwe jaarrapport van de Vlaamse opleidingsincentives (VOI). Dit jaarrapport geeft uitvoering aan de decretale afspraken die werden gemaakt bij de grondige hervorming in 2018 door collega Muyters. Het rapport werd meegedeeld aan de Vlaamse Regering, gaat nu naar de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) voor advies, en komt daarna ook nog formeel naar het Vlaams Parlement.

Naast het eerder cijfermatige materiaal, bevat het rapport inderdaad ook enkele bevragingen, collega Ongena. Deze werden uitgevoerd door het Departement Werk en Sociale Economie en betreft een bevraging van opleidingsverstrekkers over de tevredenheid over de administratieve processen Vlaamse opleidingsincentives,

tevredenheidsbevragingen van werknemers die een opleidingscheque aangevraagd hebben en ten derde panelgesprekken met werkgevers en één met de sectoren over het Vlaams opleidingsverlof (VOV).

Ik ga in op enkele van jullie eerder cijfermatige vragen. Collega Ongena, u stelde de vraag naar de daling van het aandeel van het CVO. Ik zie vooral verklaringen in het opleidingsaanbod. Een deel van het opleidingsaanbod van het CVO komt immers niet langer in aanmerking. Dat gaat dan voornamelijk over huishoudelijk koken en naaien, maatschappelijke oriëntatie en andere talen dan Nederlands, Frans, Engels en Duits.

Wat betreft de arbeidsmarktgerichtheid van de opleidingsincentives kunnen we zeggen dat de voorlopige balans van de hervorming positief is. Dat zien we in onze opleidingsdatabank, maar ook in het kleinere aandeel van CVO-opleidingen en een toename van onder andere het aanbod in het hoger onderwijs van 2 naar 12 procent. Bij de meest gevolgde opleidingen komen ook de structurele knelpuntberoepen duidelijk naar boven, bijvoorbeeld de bachelor verpleegkunde in het hoger onderwijs met 56 procent of 1035 werknemers.

Collega Claes, het tijdelijk gemeenschappelijk initiatiefrecht is inderdaad een belangrijke maatregel die we met het Werkgelegenheidsakkoord voor twee schooljaren hebben verlengd. Het is belangrijk om eerst de definitie nog eens scherp te stellen: enkel als een werknemer zowel een opleiding op eigen initiatief alsook een opleiding op voorstel van zijn werkgever volgt, verdubbelt het persoonlijk maximum tot maximum 250 uur.

Enkele bevindingen uit dit rapport. Bij de aanvraag van het VOV duidt de werkgever steeds aan wie het initiatief nam voor de opleiding. We zien dat van het totaal aantal aanvragen VOV 27.229 of 48 procent van de werknemers ingaan op een voorstel van de werkgever. Als een werknemer dan zowel een opleiding volgt op eigen initiatief, alsook op voorstel van de werkgever, verdubbelt het persoonlijk maximum. In het schooljaar 2021-2022 hebben van de groep van 27.229 werknemers die ingaan op een voorstel van de werkgevers, 1175 werknemers uit 402 ondernemingen zo'n persoonlijk maximum. De aanvragen hadden per werknemer betrekking op gemiddeld 168 uur.

We leren uit deze eerste cijfers dat werkgevers vandaag hun verantwoordelijkheid rond opleiding opnemen. Door het gemeenschappelijk initiatiefrecht kunnen werknemers nu ook blijvend opleiding volgen, ook al zaten ze al aan hun maximum van 125 uur. Om hieruit nu slotconclusies te trekken vind ik vroeg. Deze maatregel is een experiment dat nog maar één schooljaar heeft gelopen. Met de effectieve uitbetalingscijfers van dit schooljaar tegen de zomer én de cijfers van volgend schooljaar zullen we een meer sluitende conclusie kunnen trekken.

Collega Ongena, uit de profielgegevens van de VOV-gebruikers kunnen we enkele trends filteren. Zo zien we in vergelijking met 2019 een daling van het gebruik door hooggeschoolden, 45-plussers en mannen. Deze cijfers tonen in eerste instantie dus een vermindering van het mattheuseffect aan. Om hier verdere conclusies uit te trekken is uiteraard verder onderzoek nodig. Ik vind het ook belangrijk om daarbij niet enkel naar de maatregel van het VOV te kijken, maar naar levenslang leren in zijn geheel. Enkel op die manier kunnen we echt zien waar er nog belangrijke stappen vooruit te zetten zijn om te komen tot een echte Vlaamse leercultuur en dat de Vlaamse werkvloer de grootste school van Vlaanderen zal en mag vormen.

Uiteraard zal ik samen met mijn diensten er alles aan doen om de Vlaamse opleidingsincentives maximaal te promoten, collega Claes. Naast de gebruikelijke informatiekkanalen – website, sectoren, werkgeversorganisaties, opleidingsverstrekkers – komt er onder andere in april 2023 een nieuw initiatief om de

opleidingsrechten van de werknemers in de kijker te zetten in het kader van de individuele leer- en loopbaanrekening. Via Mijn burgerprofiel zal de werknemer kunnen nagaan wat zijn/haar rechten zijn op de Vlaamse opleidingsincentives. Deze toepassing zal onder de aandacht gebracht worden met een communicatie-campagne.

Daarnaast plannen we enkele 'uitbreekacties' via het actieplan- en partnerschap 'Levenslang Leren'. Hier zal ik normaal na het krokusreces concretere info over kunnen geven.

Tot slot, collega Claes, is het voor ons nog steeds wat koffiedik kijken als het gaat om wat de mogelijke impact van de federale arbeidsdeal op het Vlaamse opleidingsverlof zal zijn. De gesprekken daarover lopen nog volop op het federale niveau. Een eerste belangrijke vraag is of de vijfdagenregeling zal worden geïnterpreteerd als een verplichting voor de werkgever om vijf dagen opleiding te voorzien voor de werknemer. Indien het een verplichting wordt, moeten we eens goed bekijken of het gebruik van het Vlaams opleidingsverlof dan geen staatssteun is. Een tweede belangrijke vraag is of de regionale opleidingsrechten kunnen worden gecombineerd met het federale opleidingskrediet. Wij staan alvast niet negatief tegenover die mogelijke combinatie. Het antwoord op beide vragen heeft natuurlijk belangrijke implicaties voor het gebruik van het Vlaams opleidingsverlof. Ik ben in nauw contact met het kabinet van collega Pierre-Yves Dermagne om die zaken helder te krijgen. Ik zal erover waken dat er geen regelgeving wordt afgeklopt zonder dat de gewesten en gemeenschappen daarbij betrokken zijn.

Laat het duidelijk zijn: elk initiatief dat levenslang leren stimuleert moeten we toejuichen en met een open blik bekijken.

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Allessia Claes (N-VA): Minister, alvast bedankt voor de verduidelijking.

Bij mensen aan wie wordt gevraagd om bij te scholen of om vormingen te volgen, is het vaak gehoorde excuus dat ze geen tijd hebben. Zeker als het in de privéruimte moet gebeuren, is de combinatie van werk en huishouden moeilijk. Dat is ook vaak het gebruikte excuus. We weten allemaal dat we op verschillende momenten op verschillende vlakken leren, zowel op de schoolbanken als bij het lezen van een handleiding. Dat is ook wel belangrijk. Voor mensen die ervoor kiezen om buiten de werkuren een vorming of opleiding te volgen moeten we zoveel mogelijk drempels wegnemen. Anders gaan er heel veel opportuniteiten en talenten verloren.

Het Vlaams opleidingsverlof speelt daar alvast heel goed op in. Het zorgt ervoor dat geen tijd hebben alvast geen excuus is om niet aan een vorming te beginnen. Het moet vooral gebruiksvriendelijk zijn. We moeten zorgen voor ontzorgen en echt helpen, mensen stimuleren om toch die stap te zetten, en investeren in opleidingen.

Minister, ik ben ook blij te horen dat werkgevers samen met de werknemer nadenken over de individuele noden en over de noden op de werkvloer. We zitten met een arbeidskrapte in Vlaanderen. Ze proberen zoveel mogelijk talenten die ze hebben zo flexibel mogelijk in te zetten. Samen nadenken over wat de mogelijkheden zijn in het bedrijf zelf geeft zeker een opportuniteit. Ik ben dan ook blij te horen dat die stap stilaan wordt gezet. Ik ben benieuwd wat op termijn de resultaten zullen zijn. We zijn nog maar één jaar bezig. Ik hoor dat er alvast een positieve evolutie is.

U had het daarnet ook over die individuele leer- en loopbaanrekening. In april 2023 wordt een campagne gelanceerd. Kunt u daar wat meer toelichting over geven?

Wat is nu de stand van zaken in verband met de individuele leer- en loopbaanrekening?

Als volgend jaar de vijf dagen opleiding waar werknemers recht op hebben niet worden verplicht, dan denk ik dat zowel het federale als het Vlaamse niveau moet blijven inzetten op het levenslang leren. We moeten de leercultuur versterken. Ik hoop dat we die trend van mogelijkheden en incentives kunnen blijven inzetten om de Vlaming te overtuigen dat hij moet inzetten op het versterken van zijn competenties.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Dank u wel, minister, voor het antwoord.

Ik denk dat het een goede evolutie is, en dat zien we wel: het stijgt. We weten dat we in Vlaanderen nog een weg af te leggen hebben in zake levenslang leren, dat we daarin wat achterophinken. We kennen allemaal – daarvan moeten we elkaar niet overtuigen – het belang van bijscholen, omscholen op tijd en stond, om je professionele carrière gaande te kunnen houden. Deze cijfers zijn dus zeker bemoedigend, maar er blijft natuurlijk nog wat werk aan de winkel.

Ik had nog twee bijkomende vragen.

Ten eerste: zijn er uit die bevraging ook een aantal werkpunten naar boven gekomen? Zijn er verbeterpunten naar boven gekomen waar we ook aandacht voor moeten hebben? Hebt u daar weet van?

Ten tweede ga ik u toch vragen om misschien wat in een glazen bol te kijken, namelijk naar de verwachte evolutie in de komende maanden, het komende jaar. Want we weten dat de economie in wat zwaarder weer zit. We lezen meer en meer berichten van afvloeiingen, ontslagen, en dan is het natuurlijk zaak om mensen zo snel mogelijk richting een andere job te kunnen begeleiden. Opleiding, misschien zelfs preventief op de werkvloer – werkgevers die hun werknemers de kans geven, onder andere via opleidingsverlof, om bij te scholen – zou toch een belangrijk stootkussen kunnen zijn om die grootste schok op te vangen. Wat is uw inschatting: gaat er volgens u meer vraag komen? En dan moeten we misschien – en dat is mijn echte vraag – eens nadenken of we het niet meer moeten promoten. Gelet op de uitdagingen die er zijn, gelet op het feit dat heel wat werkgevers erover nadenken om eventueel andere mensen te laten gaan, moeten we hen er misschien van overtuigen hun werknemers via onder andere het Vlaams opleidingsverlof te laten bijscholen.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Omdat ik anders straks het momentum zal missen, ga ik misschien nu kort het gedichtje brengen. Ik had dat eigenlijk niet gepland, maar collega Jeremie Vaneeckhout heeft vandaag op sociale media een fantastisch gedicht gepost, en ik vond het echt de moeite waard om dat te brengen, vooral naar aanleiding van de uitspraak van de paus. Hij zei dat holebi's en liefhebben wie je wilt geen misdaad is en je er niet vervolgd voor moet worden, maar het is wel een zonde. En collega Jeremie Vaneeckhout heeft een fantastisch gedicht gevonden van Martin Gijzemijter, en ik vind dat het beste antwoord dat je kunt hebben op die degoutante uitspraak van de paus. Ik ga het aan u voorlezen, met een kleine hulde uiteraard aan collega Vaneeckhout, die het heeft gevonden.

*Wat ging er in je leven mis,
als je roept dat liefde zondig is?
Als je het mooie daarin niet kunt zien,
leef je zelf al in de hel misschien.*

(Applaus. Opmerkingen)

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Zoals u weet, is er voor de individuele leer- en loopbaanrekening een wegwijzer gelanceerd. Nu zijn we aan de slag met het ontsluiten van de opleidingsrechten via 'Mijn Burgerprofiel'. Dat wordt gelanceerd in april van dit jaar. We zullen erover waken dat er te allen tijde ook complementair zal worden gewerkt aan de federale initiatieven. We gaan uit van het 'no wrong door'-principe.

Uiteraard kijken we ook elk jaar hoe we het rapport kunnen verbeteren, collega Ongena, wat we eruit kunnen leren. We vragen daarom ook naar het advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) op dat vlak, gaan dat grondig bekijken en brengen het ook naar hier, naar het parlement.

En ik denk inderdaad dat u gelijk hebt: als we kijken naar de uitdagingen waar we vandaag voor staan, is er wel een structureel tekort, maar het is niet uitgesloten dat de dip leidt tot meer werkzoekenden en dat dat dus een kans is om het Vlaams opleidingsverlof nog meer te promoten dan we dat vandaag al doen. Zo kunnen we er inderdaad voor zorgen dat onze werknemers weerbaar blijven, snel kunnen schakelen op de arbeidsmarkt en dat er geen gaten vallen.

Zelf ben ik ook wel erg voorstander van de zogenaamde 'transitietrajecten', in kader van een symmetrisch beleid, waarbij je als het ware de doorstart kunt maken en tijdens je opzeg bij A een opleiding volgen voor ... Meer algemeen moeten we ervan af dat werkloosheid een eindpunt is. Dat moet eigenlijk een doorstart zijn in je loopbaan. Dat is een cultuur die wat mij betreft nog ontbreekt.

Tot daar wat bijkomende inzichten, deels vanuit de glazen bol.

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Allessia Claes (N-VA): Het is duidelijk dat het Vlaams opleidingsverlof in de lift zit. Ik reken er dan ook op dat u alles uit de kast zult halen om zowel de werknemer als de werkgever te overtuigen om te blijven investeren in levenslang leren.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Ik sluit me gewoon aan bij de woorden van collega Claes. Ik kan het niet beter formuleren.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over verbetertrajecten met betrekking tot cybersecurity – 1203 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Minister, door de digitalisering worden onze ondernemingen kwetsbaar. We zien dat bijna de helft van de kmo's al op een of andere manier te maken heeft gehad met een cyberaanval. Wekelijks worden we ook geconfronteerd met voorbeelden van ondernemingen, maar ook van gemeenten en steden, die hierdoor worden getroffen. We zien ook dat ieder type onderneming hiervan het slachtoffer kan worden, van klein tot groot. Cyberaanvallen veroorzaken veel schade, zowel financieel en organisatorisch als op het vlak van vertrouwen bij klanten en leveranciers, maar we hebben ook de indruk dat velen

de risico's nog niet correct inschatten en zich onvoldoende voorbereiden om hun eigen systemen te beveiligen. Dat gaat soms over kleine dingetjes: standalone-computers, wachtwoorden die niet regelmatig worden gereset of te eenvoudig zijn enzovoort.

Het blijft een taak van de overheid om hen voor te bereiden en te wapenen tegen deze cyberaanvallen. U voorziet daarvoor jaarlijks ook in een budget. Dat moet bijdragen aan het versterken van het bewustzijn en de basiskennis qua cybersecurity bij onze ondernemers en kmo's. Daarnaast zijn er de ondersteuningsinstrumenten van VLAIO (Agentschap Innoveren en Ondernemen) om ondernemingen te stimuleren om initiatieven te nemen. De cybersecurityverbetertrajecten ondersteunen kmo's en maatwerkbedrijven in Vlaanderen bij het verbeteren van hun cyberveiligheid. Kmo's kunnen nu tot 50 procent steun krijgen op trajecten tussen 17.000 en 35.000 euro, exclusief btw. Vroeger was dat 40 procent. Ik heb op een bepaald moment een schriftelijke vraag gesteld om te weten hoeveel bedrijven dat hadden aangevraagd. Voor 2021 en 2022 samen ging het over 103 Vlaamse kmo's op een totaal van 680.000 kmo's die werden bereikt door de cybersecurityverbetertrajecten. In 2021 waren dat er nog 60, in 2022 nog maar 43. De totale ondersteuning was in 2021 ongeveer 950.000 euro en in 2022 ongeveer 650.000 euro. Met andere woorden, we zien een dalende lijn, terwijl we eigenlijk altijd maar meer cybersecurityproblemen horen.

Minister, mijn vraag is dus: hoe evalueert u die cybersecurityverbetertrajecten? Hebt u een verklaring voor de terugval tussen 2021 en 2022? Wat gaat u doen om het instrument meer te promoten? Op welke manier kunnen goede praktijken stimulerend zijn om andere kmo's te waarschuwen en te sensibiliseren om in te zetten op cybersecurity?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Collega Gryffroy, dank u wel. Dit is een belangrijke vraag.

De cybersecurityverbetertrajecten zijn in 2021 gelanceerd door VLAIO om de Vlaamse kmo's via diepgaand extern advies te helpen hun cybersecuritymaturiteit substantieel te verbeteren. We moeten er elkaar niet van overtuigen dat dat nodig is. Inzetten op een cyberveilige Vlaamse economie is zeer belangrijk. Na de lancering werd duidelijk dat het niet eenvoudig is om het kmo-landschap te activeren rond cyberveiligheid. Ondanks de opeenvolging van de cyberincidenten die in de pers komen en de vele initiatieven op het vlak van sensibilisering is er bij heel wat bedrijven toch nog steeds een gebrek aan een sense of urgency vast te stellen om de stap naar investeringen daadwerkelijk te zetten. Meer dan oorspronkelijk gedacht moeten we daardoor inspanningen leveren om ondernemingen te werven. We hebben daarom ook al zeer snel een meer laagdrempelige formule, een light-pakket gelanceerd om de drempel te verlagen, maar dat heeft het bereik niet plots de hoogte ingestuwd. We moeten dan ook toegeven dat het aantal ondernemingen die we tot op heden hebben bereikt, dat zijn er dus 110, toch wel ver onder de verwachtingen blijft.

Daarentegen stelt VLAIO op basis van de eindverslagen vast dat ondernemingen waar de verbetertrajecten werden uitgevoerd globaal genomen wel heel tevreden zijn over de geleverde diensten. Die ondernemingen geven aan dat ze door toedoen van de verbetertrajecten enerzijds een stap vooruit hebben gezet inzake cyberveiligheid en zich anderzijds ook sterker bewust zijn van het feit dat er blijvend moet worden ingezet op dat belangrijke thema. Dat sterkt ons ook in de overtuiging dat de aangeboden dienstverlening wel degelijk een toegevoegde waarde heeft. We hebben dan ook de ambitie om dit in de toekomst verder en nog sterker in de markt te zetten. De noodzaak is immers bekend.

De belangrijkste reden voor de terugval van 2021 naar 2022 lijkt op dit ogenblik de onzekere economische situatie, die al zeer snel in 2022 bij veel Vlaamse kmo's heeft geleid tot het onthoud zetten van investeringen. Dit werd ook aan VLAIO bevestigd door diverse dienstverleners. Daarnaast wordt ook vastgesteld dat de capaciteit bij sommige dienstverleners is afgenomen. De werving van kmo's vraagt immers ook inspanningen van de dienstverleners. VLAIO is hierover dan ook met hen in overleg.

We bekijken momenteel met VLAIO een aantal pistes om het gebruik van de cybersecurityverbetertrajecten te verhogen. Concreet wordt er gedacht aan de mogelijkheid om de financiële drempel verder te verlagen – u verwees daarnaar – door naast het bestaande basispakket en de lightversie een nieuw starterspakket aan te bieden dat enkel de analysefase en de opmaak van een roadmap bevat. De bedoeling is dat deze roadmap voldoende concreet is zodat de IT-partners van een kmo hiermee aan de slag kunnen. Kmo's die na een starterspakket een stap verder willen zetten met de gespecialiseerde cybersecuritydienstverlener, kunnen dit dan perfect doen binnen het kader van de cybersecurityverbetertrajecten door het pakket te upgraden.

Verder wil ik erop wijzen dat we eind 2022 al beslist hebben om het steunpercentage te verhogen tot 50 procent met als doel de impact van de geïndexeerde tarieven op het aandeel van de kmo tot een minimum te beperken. We willen immers vermijden dat de financiële drempel verder zou toenemen.

Een tweede piste die wordt bekeken, is de mogelijkheid om een bijkomende groep van dienstverleners aan te duiden. Het is immers duidelijk dat de capaciteit van de huidige dienstverleners ook haar limieten kent, zowel op het vlak van cyber-expertise als op het vlak van werving. Voor deze tweede piste is er een nieuwe raamovereenkomst nodig en een dergelijke procedure vraagt de nodige tijd. De eerste piste zouden we al sneller kunnen realiseren.

VLAIO zet al vanaf de start van de cybersecurityverbetertrajecten in op het verzamelen van getuigenissen van bedrijven die getuigen over dit instrument en de acties die ze ondernemen rond cyberveiligheid. Ook in 2023 wordt hier verder op ingezet. Daarnaast wordt er met het industriepartnerschap onder leiding van Agoria en Sirris gewerkt aan een gepersonaliseerde opleiding via e-mail rond cyberveiligheid, waarin ook aandacht geschonken zal worden aan goede praktijken rond cyberveiligheid. Deze laatste zal ergens in de loop van de maand maart gelanceerd worden.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik vind het goed dat we die evaluatie maken. U geeft een aantal voorzetten. Voor mij hoeft die ondersteuning niet als er geen cybersecurityproblemen zijn, maar die zijn er wel, we moeten daar niet flauw over doen. U raakt een goed punt aan: zijn de bedrijven nog bereid om investeringen te doen in een moeilijk jaar? Maar de vraag is vooral de analyse. Die is soms veel belangrijker. Ik hoor in de bedrijven, als ik daarover praat, dat wachtwoorden zelfs al een probleem zijn. Als ze dat al zouden verbeteren, zouden ze al veel verder staan dan zware investeringen te moeten doen. Een simpele VPN aansluiten en andere zaken kan men al doen en die zouden uit die analyse kunnen komen. Kan die analyse worden gefinancierd via de kmo-portefeuille? Dat is toch het gepaste instrument dat ook zeer laagdrempelig is?

De voorzitter: De heer Verbeurgt heeft het woord.

Thijs Verbeurgt (Vooruit): Ik maak van de gelegenheid gebruik om een gedicht voor te dragen. Het heeft niets te maken met dit thema, ik had liever in een andere

commissie gezeten deze legislatuur waar literatuur veel aan bod kwam. *(Opmerkingen)*

Het heeft niets met deze commissie te maken. *(Opmerkingen)*

Dat kan ik me voorstellen, mijnheer Vande Reyde. *(Gelach. Opmerkingen)*

Zelfs tien minuten zou al straf zijn.

Het is een van mijn lievelingsgedichten en het zet aan tot denken. Het is van Willem Wilmink en heet 'Ben Ali Libi'.

*Op een lijst van artiesten, in de oorlog vermoord,
staat een naam waarvan ik nog nooit had gehoord,
dus keek ik er met verwondering naar:
Ben Ali Libi. Goochelaar.*

*Met een lach en een smoes en een goocheldoos
en een alibi dat-ie zorgvuldig koos,
scharrelde hij de kost bij elkaar:
Ben Ali Libi, de goochelaar.*

*Toen vonden de vrienden van de Weduwe Rost
dat Nederland nodig moest worden verlost
van het wereldwijd joods-bolsjewistisch gevaar.
Ze bedoelden natuurlijk die goochelaar.*

*Wie zo dikwijls een duif of een bloem had verstopt,
kon zichzelf niet verstoppen, toen er hard werd geklopt.
Er stond al een overvalwagen klaar
voor Ben Ali Libi, de goochelaar.*

*In 't concentratiekamp heeft hij misschien
zijn aardigste trucs nog wel eens laten zien
met een lach en een smoes, een misleidend gebaar,
Ben Ali Libi, de goochelaar.*

*En altijd als ik een schreeuwer zie
met een alternatief voor de democratie,
denk ik: jouw paradijs, hoeveel ruimte is daar
voor Ben Ali Libi, de goochelaar.*

*Voor Ben Ali Libi, de kleine schlemiel,
hij ruste in vrede, God hebbe zijn ziel.*

(Applaus)

Om opnieuw te komen tot de actualiteit van deze vraag: ik ging eigenlijk ook verwijzen naar de kmo-portefeuille, maar collega Gryffroy heeft al verwezen naar wat daar de mogelijkheden zijn.

Ten tweede, wat mij toch opviel, zowel in de vraag van collega Gryffroy als in het antwoord, is inderdaad de vaststelling dat bedrijven zich nog onvoldoende bewust lijken te zijn van het probleem. Dat heeft wellicht ook een financieel aspect, maar ik denk dat we niet mogen onderschatten dat er bij bedrijven nog altijd een bewustzijn moet worden gecreëerd over de risico's op het gebied van cyberveiligheid, ondanks de vele berichtgeving. Mijn vraag is dus of er ook wordt gekeken, met bijvoorbeeld collega Jambon, die bevoegd is voor Digitaal Vlaanderen, maar ook met minister Weyts, bevoegd voor het onderwijs, of we het bewustzijn rond cyberveiligheid al vroeger wakker kunnen maken. Het gaat dan bijvoorbeeld om

mensen die vandaag nog studeren en dus richting de arbeidsmarkt gaan, en die misschien een eigen onderneming zullen starten of actief zullen worden in kmo's. Misschien moeten we ook bij hen dat bewustzijn rond cyberveiligheid proactief wakker maken, zodanig dat we met bedrijven niet de discussie moeten aangaan dat het belangrijk is dat ze erin investeren, maar dat dat bewustzijn er al in wordt gebracht nog voor men aan de slag gaat binnen of met een kmo.

De voorzitter: De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (cd&v): (N.v.d.r.: Wegens een probleem met de microfoon van de heer De Roo kan zijn tussenkomst niet in het verslag worden opgenomen.)

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Dank u wel, collega's. Ik denk dat het absoluut zo is dat het bewustzijn er onvoldoende is bij onze Vlaamse kmo's. Als je met de werkgeversorganisaties praat, is dat een vaak terugkerend thema. De digitalisering heeft een enorme vlucht genomen. Heel wat ondernemingen zitten daarop. Collega De Roo, we hebben het gisteren ook nog gehad over digitalisering als basis om met data aan de slag te gaan voor nieuwe artificiële-intelligentietoepassingen. Dus ik denk dat we inderdaad een verantwoordelijkheid hebben om dat bewustzijn te vergroten.

Wat betreft de kmo-portefeuille: dat klopt. Met de kmo-portefeuille zijn er bijvoorbeeld 141 kmo's aan de slag gegaan op het vlak van cybersecurity, naast de cijfers die ik daarnet bekend heb gemaakt. Dat is toch wel belangrijk om even met jullie te delen. Kleine ondernemingen genieten dus 30 procent steun en middelgrote ondernemingen 20 procent. Voor diensten inzake cybersecurity wordt het percentage opgetrokken tot 45 procent voor de kleinere en 35 procent voor de middelgrote ondernemingen. Het maximale subsidiebedrag blijft voor alle diensten hetzelfde, met name 7500 euro per jaar. De kmo-portefeuille, collega Gryffroy, is dus inderdaad complementair.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Minister, dank u voor dit bijkomende antwoord.

Collega De Roo, mijn vraag was vooral ingegeven door het feit dat we zien dat cybersecurity een gigantisch probleem is, dat we heel veel kmo's hebben en dat er blijkbaar maar een heel klein fragmentje is dat eraan deelneemt.

Dan zijn er in principe volgens mij drie mogelijkheden. Ofwel bestaat cybersecurity niet meer. Dat is niet het geval. Ofwel is er een gap tussen wat wij aanbieden vanuit de overheid en wat de bedrijven nodig hebben. Ik denk dat er nog meer kan worden gedaan aan de laagdrempelige analyse. Ofwel is er een probleem met de bekendmaking of met hoe men moet vertellen aan een bedrijf dat er een probleem is. In plaats van te werken via de overheidskanalen zou men eventueel ook de sectorfederaties kunnen aanspreken en hen vragen dat zij in hun vakblad af en toe daarover iets neutraals schrijven via een van hun leden of medewerkers. Misschien kom je zo op een laagdrempelige manier binnen bij de ondernemers.

Ik hoop dat we dit kunnen voortzetten.

Voorzitter, u zult het mij niet kwalijk nemen, maar ik ben ingenieur van opleiding. Edicten en ingenieurs, dat gaat niet altijd samen. *(Opmerkingen en gelach)*

De voorzitter: Het lava vloeit waar het niet lopen kan, of zoiets.

De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het overdragen van taken van VDAB naar de lokale besturen – 1148 (2022-2023)

VRAAG OM UITLEG van Thijs Verbeurgt aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de uitbesteding van taken van VDAB aan lokale besturen – 1150 (2022-2023)

VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de uitbesteding van VDAB-taken aan gemeenten – 1160 (2022-2023)

VRAAG OM UITLEG van Ilse Malfroot aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de uitbesteding van VDAB-taken aan gemeenten – 1176 (2022-2023)

VRAAG OM UITLEG van Tom Ongena aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het onderzoek met betrekking tot de decentralisatie van de arbeidsbemiddeling – 1222 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Minister Somers heeft, ik dacht, vorige week gelanceerd dat VDAB eigenlijk heel wat taken zou kunnen doorschuiven naar de lokale besturen. Daarnaast – maar dat is een discussie voor op een ander moment – hebt u ook die fameuze studie besteld die we vorige week al ter sprake hebben gebracht. Ik dacht dat het collega Warnez was die vorige week in de plenaire vergadering een actuele vraag heeft gesteld aan minister Somers. Het luikje VDAB kwam aan bod, maar het was een ruimer pakket waarin hij het bracht, namelijk het overhevelen van taken aan lokale besturen tout court.

Ik moet zeggen dat ik het op zich een goed idee vind. Ik denk dat we het een kans moeten geven om een aantal taken van VDAB door te geven aan lokale besturen. Ik ben zelf lokaal bestuurder in de stad Kortrijk. Daar zien we bijvoorbeeld dat het bijzonder comité toch wel vrij dicht op mensen zit die een leefloon genieten – van wie geacht wordt dat ze opnieuw kunnen werken – en dat daar goed gewerkt wordt.

Ik denk dat er, inzake bemiddeling, wel mogelijkheden zijn. Al moet ik wel zeggen dat ik ook een aantal reserves heb. Ik vraag mij af of een heel kleine gemeente in staat zal zijn om zoiets te doen. Wat ik mij ook afvraag, en dan ga ik bijvoorbeeld naar Kortrijk kijken: stel dat ik zelf mag bemiddelen, dan ga ik bij voorkeur in vacatures in eigen stad bemiddelen, ook al zou kandidaat x of y perfect passen, en zelfs nog beter passen, bij een andere stad.

Wat ik mij ook afvraag, is tot hoever men zou gaan in het doorgeven van bevoegdheden. Als controle en sanctionering daarbij zitten, hebben gemeenten dan wel decretaal het recht om dat te doen? Ten eerste hebben zij vandaag geen toegang tot de data wie uitkeringsgerechtigd werkloos is, geen toegang tot die data. Ten tweede, stel dat zij via de privacywetgeving toch toegang krijgen tot die data, gaan transmissies, bijvoorbeeld van gemeentelijke medewerkers die zeggen dat persoon x of y niet voldoende meewerkt aan een traject naar werk, objectief meegenomen kunnen worden in de beoordeling of iemand al dan niet een sanctie verdient?

En dan heb je natuurlijk ook nog een ideologische versnippering. Elk lokaal bestuur is ideologisch gezien anders samengesteld. We willen de lat in Vlaanderen voor iedereen op dezelfde manier leggen, zeker op het vlak van inspanningen om terug te gaan naar werk. Het zou dus niet fair zijn dat in de ene gemeente, bij wijze van spreken, iemand minder inspanningen moet doen dan in een andere gemeente. Grosso modo is het eigenlijk een heel tsjeverig standpunt van mij. Enerzijds vind ik het een goed idee, anderzijds heb ik toch heel wat reserves.

Mijn vraag is eigenlijk heel simpel, minister: wat is uw idee daarvan? Dan wil ik daar misschien wel iets aan toevoegen: zonder dat u verwijst naar een eventuele studie die nog zou moeten gebeuren. Wat is uw persoonlijke idee, als u nu een wit blad had over wat wel en niet van de VDAB wordt overgedragen. Hoe ziet u dat zeer concreet zelf?

De voorzitter: De heer Verbeurgt heeft het woord.

Thijs Verbeurgt (Vooruit): Collega's, het voordeel van een Mechelaar te zijn, is dat je vaak weet wat minister Somers gaat doen voor het in de pers staat. Titelvoerend burgemeester Bart Somers had het idee eigenlijk al in de gemeenteraad gelanceerd. Ondertussen ken ik het dus al wat.

Mijn aanvoelen is dat, voor ik tot de details kom, minister Somers in dezen vooral zijn rol als minister van Binnenlands Bestuur probeert te maximaliseren, zoals hij dat nog al eens pleegt te doen.

Ten tweede kijkt hij heel hard vanuit zijn lokale reflex. Inderdaad, een stad als Mechelen, met 86.000 inwoners, is wellicht in staat om een takenpakket over te nemen. Maar zoals collega Ronse al aanhaalt, is helaas niet heel Vlaanderen Mechelen. Dus moeten we ons er bewust van zijn dat er in dit voorstel toch wel wat risico's zitten. Ook vanuit onze fractie hebben wij toch wel wat vragen rond dit idee om taken van VDAB door te sturen naar de lokale besturen.

Ten eerste – collega Ronse verwijst er ook al naar – is het takenpakket van VDAB natuurlijk vrij ruim. Er zijn verschillen in begeleiding, sanctionering en dergelijke meer, dus is het inderdaad niet voor elk lokaal bestuur even evident om die taken over te nemen. Niet alleen wij stellen ons die vragen. Binnen VDAB zelf werd er voorzichtig gereageerd, maar toch met enkele kritische opmerkingen, bijvoorbeeld rond de integratie van de IT-systemen, of aanbestedingen.

Natuurlijk – collega Ronse verwees er ook al naar –, wanneer je arbeidsbemiddeling op het gemeentelijke niveau gaat organiseren, dan is het maar de vraag in hoeverre je het jobaanbod buiten die gemeentes in kaart brengt. Natuurlijk, het antwoord van minister Somers daarop is om gemeentefusies door te voeren. Bon, ik denk niet dat het verstandig is om die twee debatten aan elkaar te koppelen. Als we ze op de Griekse kalender willen plaatsen, is dat misschien een oplossing. Maar daarmee leiden we niemand naar werk toe, vrees ik.

Dus is mijn vraag, minister: deelt u de mening van minister Somers dat bepaalde taken van VDAB beter door de lokale besturen zouden worden uitgeoefend? Hoe ziet u dan dat beleid in overeenstemming met lokale besturen?

De minister van Binnenlands Bestuur gaat dat laten onderzoeken. Als ik het goed begrepen heb, is het ook het Agentschap Binnenlands Bestuur dat daar in de lead zit. Daarbij wordt het departement Werk betrokken. Welke rol zullen zij daarin spelen?

Zoals gezegd heeft de gedelegeerd bestuurder van VDAB zelf gereageerd. Hoe kijkt u naar die opmerkingen, deelt u die? Ziet u nog bijkomende uitdagingen, of bent u eerder van de lijn-Somers en denkt u dat het wel allemaal zal meevallen?

Robrecht Bothuyne (cd&v): Ik zal eerst mijn vraag stellen en dan mijn mening geven. Minister Somers heeft hierover inderdaad gecommuniceerd, zoals hij wel vaker doet. De aanleiding was blijkbaar de conclusie van de commissie Decentralisatie die was samengeroepen. Daarbij werd ook het arbeidsmarktbeleid bekeken. Dit was dus niet zomaar uit de lucht gegrepen. Hij refereert aan andere landen waar lokale overheden een grote rol spelen in het arbeidsmarktbeleid, zoals Nederland en Denemarken, maar ook bijvoorbeeld in Oostenrijk spelen lokale besturen een sterke rol in dat beleid. Persoonlijk vind ik dat het geen kwestie is van het afschaffen van VDAB en die vervangen door driehonderd lokale VDAB's, maar dat VDAB zijn taken alleen maar kan uitvoeren door intens samen te werken met elk lokaal bestuur, en niet met clusters van lokale besturen, zoals dat nu gebeurt. Dat moet daadwerkelijk met 'boots on the ground' zijn. Grote samenwerkingsverbanden van diverse lokale besturen zijn wel een administratieve mogelijkheid om samenwerking te organiseren, maar het moet ook zichtbaar zijn op het terrein. We moeten VDAB dus niet afschaffen en vervangen door driehonderd VDAB's, maar VDAB moet wel samenwerken met de driehonderd lokale besturen om zijn taken te kunnen realiseren.

Tot zover mijn mening, en nu de vragen. Minister, hoe kijkt u naar deze vraag tot decentralisatie van uw collega-minister? Hoe verhoudt dat zich tot de conclusies van de commissie Decentralisatie? Ik las in de conclusie van de commissie immers eigenlijk helemaal niet wat minister Somers heeft gecommuniceerd. De landen waaraan minister Somers zich wil spiegelen, hebben beduidend grotere gemeentes. Is dat model volgens u dus werkbaar in Vlaanderen? Op dit moment werkt VDAB al samen met lokale besturen. Iets meer dan 75 procent van de lokale besturen was gedekt met een vorm van samenwerkingsakkoord. Hoe evalueert u die samenwerking tussen de lokale besturen en VDAB? Wat zijn de stappen die worden gezet om naar 100 procent samenwerkingsakkoorden te gaan?

VDAB werkt niet alleen samen met lokale besturen, maar ook met private actoren, bijvoorbeeld om inactieven te bereiken. Hoe evalueert u die samenwerking tussen VDAB en die private actoren als het gaat over het bereiken van inactieven? Over de samenwerking met private actoren heeft het Rekenhof in zijn audit ook een aantal aanbevelingen geformuleerd, die we ook al hebben besproken in dit parlement. Wat is de status van de implementatie van die aanbevelingen? Welke moeten nog worden geïmplementeerd?

De voorzitter: Mevrouw Malfroot heeft het woord.

Ilse Malfroot (Vlaams Belang): Collega's, ik heb vandaag nog een gedicht voor te lezen. Ik heb een heel mooie suggestie gekregen van collega Ronse, getiteld 'Hete vulkaan', maar ik heb toch beslist om dat niet voor te lezen. *(Gelach)*

Ik ga dat toch maar niet doen, want ik had eigenlijk een ander gedicht in mijn hoofd. *(Opmerkingen)*

Ja, ik heb dat ook gekregen. Ik zou het hem wel willen gunnen, maar ik heb een ander idee, namelijk een gedicht dat hoop moet geven aan collega Roosmarijn Beckers, die deze week haar laatste chemo kreeg. Ik hoop om haar op deze manier toch een hart onder de riem te steken.

Het gedicht heet 'Wens'. Het is van Stijn De Paepe.

*Dat je mag vinden wat je zoekt.
Dat je blijft zoeken als je vindt.
Dat je de dingen blijft bekijken
met de wijsheid van een kind.*

*Dat elke dag één ogenblik
je overrompelt, pakt of raakt.*

Dat het een jaar wordt dat de grootste afstand overbrugbaar maakt.

(Applaus)

En dan nu mijn vraag. Minister, u hebt het ook gehoord of gelezen: vorige week heeft minister Somers voorgesteld om een aantal taken van VDAB over te hevelen naar het lokale, naar de steden en gemeenten. De arbeidsbemiddeling in dezelfde hand leggen als het sociale woonbeleid en de kinderopvang, twee bevoegdheden die samenhangen met activering, is volgens minister Somers effectiever dan in een centraal orgaan. Ook zijn de ongeveer 38.000 leefloners in Vlaanderen in de eerste plaats bekend bij de gemeenten. Nu er alsmaar minder niet-werkende werkzoekenden zijn, moet worden gekeken naar de niet-beroepsactieven, zoals mensen met een leefloon, om de tewerkstellingsgraad op te drijven. Een gepland onderzoek moet een concrete invulling geven aan de overheveling, zoals een bemiddelaar in elk gemeentehuis of ambtenaren die van deur tot deur gaan om werklozen te activeren. Het Departement Werk en Sociale Economie (WSE), het Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB), de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) en VDAB voeren het onderzoek uit. VDAB heeft momenteel vestigingen op een 90-tal plaatsen en heeft vandaag al met 75 procent van de gemeenten een samenwerkingsakkoord om lokaal aangepast beleid te voeren.

Minister, hierover heb ik de volgende vragen. Wat vindt u van de overheveling van bevoegdheden inzake activeringsbeleid naar de steden en gemeenten? Is dat wenselijk?

Kunt u ons ook meedelen op welke termijn het geplande onderzoek zal starten en worden afgerond? In welke steden en gemeenten zullen de pilootprojecten worden uitgevoerd? Hoe zal dat onderzoek eruitzien? Met welk budget gaat het geplande onderzoek gepaard?

Een belangrijke vraag is natuurlijk ook of u overleg hebt gepleegd met collega Somers over deze materie. Wat waren de raakpunten? Wat waren de twistpunten? Welke reactie ontvangt u van de VVSG hierover?

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Voorzitter, ik leer hier veel bij. Collega Ronse out zich als tjeef. Collega Verbeurgt denkt dat hij Bart Somers kent. Vooral leer ik bij dat veel collega's het hebben over de ideeën van minister Somers. Het is natuurlijk juist, maar de Vlaamse Regering heeft beslist of besloten om een onderzoek te laten uitvoeren of de taken van VDAB kunnen worden overgeheveld naar de lokale besturen. Er komt een stuurgroep onder leiding van Dirk Vanderpoorten, bestaande uit het Agentschap Binnenlands Bestuur, VDAB, WSE en de VVSG.

Die moet een aanbesteding doen aan een wetenschappelijk bureau dat onderzoek doet en daarbij kijkt naar de situatie in Nederland, Denemarken en Noorwegen. Die referentielanden hebben al sterke lokale besturen met bevoegdheden omtrent arbeidsbemiddeling. We zijn zelf in Denemarken geweest. Het gaat ook om landen met een hogere werkzaamheidsgraad dan die in Vlaanderen. Het belangrijkste argument is dat gemeenten dicht bij hun inwoners en lokale bedrijven staan, waardoor ze vraag en aanbod beter op elkaar kunnen afstemmen.

Het is een goede zaak dat dit wordt onderzocht. We weten dat we naar 80 procent willen gaan. VDAB worstelt ermee, ik druk me voorzichtig uit. De lokale besturen kunnen een grote rol spelen in de activering en die zelfs voor een stuk overnemen.

Minister, wat is uw visie op het decentraliseren? Onder welke vorm acht u dit wenselijk? Wat zijn de belangrijkste omgevingsvoorwaarden om dat te realiseren?

Het onderzoek is vooral bedoeld als beleidsvoorbereidend werk voor de volgende legislatuur. Tegen wanneer zal dit worden opgeleverd? Zal het ter beschikking worden gesteld van het parlement? Zal het onderzoek alleen focussen op de potentiële meerwaarde van decentralisatie of zal ook meteen de impact ervan op de toekomstige rol van VDAB worden onderzocht? Welke rol voor VDAB ziet u in zo'n scenario weggelegd?

Wat zijn de centrale parameters in het onderzoek om een antwoord te krijgen op de meerwaarde van decentralisatie?

In welke mate worden de resultaten van de lopende samenwerkingsakkoorden meegenomen in dit onderzoek?

Zal het onderzoek worden afgestemd op de externe doorlichting die u hebt aangekondigd? Ze liggen in elkaars verlengde, ik vermoed dat ze voor een stuk samen gaan sporen.

Wordt er in tussentijd overwogen om enkele pilootprojecten op te zetten rond decentralisatie? Weet u daar al iets meer over?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Collega's, voor mij is het heel eenvoudig: een structuur moet altijd een doel dienen. Dat is voor mij een belangrijk uitgangspunt, het was de insteek voor de centrale, existentiële vraag, namelijk wat is vandaag de meest aangepaste structuur, ook in het licht van de demografische evolutie om in Vlaanderen op de meest performante wijze aan arbeidsbemiddeling te doen. Dat is voor mij de centrale vraag waar nu twee onderzoeken geduid kunnen worden. Het één is voorwerp van deze vraag; het andere zal ik via de raad van bestuur bestellen. Dat is de existentiële vraag voor mij: toekomstgericht, wat is de meest aangepaste performante structuur in Vlaanderen om aan arbeidsbemiddeling te doen om de vele vacatures ingevuld te krijgen? Ik kom daar nog op terug, omdat ik een visie heb op de rol van het lokale niveau. Lokaal betekent niet elke gemeente individueel en apart, maar in een mogelijk samenwerkingsverband.

U stelt zich allen duidelijk veel vragen bij het onderzoek dat opgestart wordt naar aanleiding van de decentralisatie-oefening. Dat is belangrijk. Er is een hele grote decentralisatie-oefening bezig in Vlaanderen. Welke taken kunnen gedecentraliseerd worden? Het is niet meer of minder dan een onderdeel daarvan. Wat mij betreft, gaat het over een waardevol onderzoek dat mogelijk nieuwe inzichten zal brengen. Want, collega's, de uitdagingen vandaag op onze arbeidsmarkt zijn groot. Bijna 70.000 vacatures staan momenteel open. Daartegenover staan 185.000 werkzoekenden, van wie bijna 100.000 al langer dan een jaar geen werk hebben. Zij hebben een grote nood aan ondersteuning en zijn niet zomaar arbeidsrijp. Tegelijk, en dat is misschien nog een grotere uitdaging, moeten we ons dus richten op de niet-beroepsactieve of andersactieve burgers.

Er is hier ook al vaak gezegd dat VDAB al die uitdagingen niet alleen aankon, omdat VDAB niet altijd beschikt over de structurele kanalen, maar ook omdat de voelsprieten die nodig zijn om specifieke mensen te bereiken, er niet zijn. Zelf zie ik het als een van de allergrootste uitdagingen om vooral die niet- of andersactieven op de radar te krijgen. Men werkt vandaag vooral met partners. Daarin ligt een heel grote uitdaging voor VDAB. Daar is het lokale niveau – over die definiëring kunnen we dadelijk nog spreken – wat mij betreft toch wel een versterking.

Dan moeten we onszelf ook de vraag stellen hoe we dat lokale niveau het best betrekken en hoe we dat zo efficiënt mogelijk kunnen organiseren. De decentralisering kan daar inderdaad een hefboom voor zijn. Er is, volgens mij, geen integraal antwoord op al die uitdagingen. Ik geloof in het belang van schaalbaarheid.

Het evenwicht zoeken is niet tjeverig, collega, maar het is zoeken naar de juiste schaal en het juiste evenwicht, naar efficiëntie, naar uniformiteit. Dat geldt bijvoorbeeld voor de uitbesteding van IT-systemen, datasecurity, personeel, gestandaardiseerde methodieken ... noem maar op. Ook een skills mismatch is niet te reduceren tot een lokale uitdaging. Dat spreekt voor zich, zeker op een arbeidsmarkt met een toegenomen mobiliteit. Het komt er dus op aan om een goed evenwicht te vinden tussen die twee invalshoeken en elk beleidsniveau op zijn sterktes in te zetten om maximaal impact te kunnen creëren. We voelen aan dat er met het lokale niveau een intense en goede samenwerking is.

Er is vanuit de commissie Decentralisatie beslist om een onderzoek op te starten met betrekking tot decentralisatiepraktijken in het arbeidsmarktbeleid in andere landen. Wat ik zelf ondertussen zie en ervaar, is dat je als het ware ecosystemen rond werk kunt bouwen. Er zijn heel wat interessante partners, lokaal of regionaal, die vandaag onvoldoende worden benut in hun rol rond werk. Er zijn vandaag heel wat partners die een rol van betekenis kunnen spelen op het lokale en regionale niveau, richting werk. Ik denk bijvoorbeeld aan het voorbeeld van de eerstelijnszones, dat hier al een aantal keren is gedeeld. Als we aan langdurig zieken denken, dan ligt daar heel wat potentieel over de wijze waarop je met langdurig zieken aan de slag kunt gaan, richting werk. Werk wordt dan deel van het herstel. Een ecosysteem rond werk is voor mij iets wat vandaag in de feiten vaak aanwezig is, maar niet zodanig wordt benoemd, en waar nog heel wat partners ontbreken. Ze kunnen vandaag als hefboom dienen voor de activering van mensen, zowel werkzoekenden als niet-actieven.

De commissie Decentralisatie onderzocht dit najaar de decentralisatievoorstellen, zoals vastgelegd door de Vlaamse Regering op 4 februari 2022. Er is dus, collega Malfroot, afstemming geweest met minister Somers. Een van die decentralisatievoorstellen binnen het beleidsdomein Werk en Sociale Economie, binnen ons beleidsdomein – wij hebben ook het bestek gemaakt – betreft het vermelde onderzoek. Maar het is inderdaad bekend dat collega Somers een heel uitgesproken visie heeft over de uitkomst van dat onderzoek.

Recent werd een stuurgroep opgericht onder voorzitterschap van de secretaris-generaal van het Departement Werk en Sociale Economie, de heer Dirk Vanderpoorten. Naast het departement nemen ook de VVSG, VDAB en de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) deel aan de stuurgroep. De stuurgroep heeft de contouren van de onderzoeksopdracht vertaald naar een bestek dat intussen werd gelanceerd. De effectieve opstart van het onderzoek wordt verwacht in maart 2023, na aanstelling van het onderzoeksteam.

De studie, heel concreet, betreft een analyse rond de voor- en nadelen van decentrale praktijken in de domeinen van de arbeidsmarkt en het werkgelegenheidsbeleid en dit specifiek in de landen Nederland, Denemarken, Noorwegen, naast de Vlaamse context. Het onderzoek heeft niet als finaliteit om VDAB even in de lokale besturen in te kantelen. Daarover gaat het dus niet. Het is een analyse van voor- en nadelen van decentrale praktijken in een aantal Europese landen.

Het onderzoek gaat in op de volgende onderzoeksvragen binnen het domein werk in de voornoemde landen: de situering van de demografie; de arbeidsmarktdata; de sociale zekerheid; de bevoegdheden van het lokaal bestuur op het vlak van werk en aanpalende beleidsdomeinen; de detailanalyse per land, waaronder doelstellingen tot decentralisatie, het decentralisatieproces, successen en uitdagingen; de governance en dergelijke meer; de kostprijs; de inzet van middelen en tot slot de conclusies en aanbevelingen. In de opdracht wordt dus ook de Vlaamse context meegenomen. De structurele samenwerkingsovereenkomsten tussen VDAB en de lokale besturen zijn vandaag al heel mooie, concrete voorbeelden van een meer gedecentraliseerd arbeidsmarktbeleid.

Vanuit een lokale arbeidsmarktanalyse werken VDAB en de lokale besturen ook aan concrete acties op het terrein, om bij te dragen aan een verhoging van de Vlaamse werkzaamheidsgraad. Ongeacht de vele lokale verschillen is de richting in deze samenwerkingsovereenkomsten duidelijk, namelijk meer mensen aan de slag, richting 80 procent.

Wat de reacties van VDAB en de VVSG betreft, geef ik graag mee dat ik begrijp dat zij hier vragen over hebben en voorzichtig zijn in de eerste reacties. Er is ook heel wat lopende op het lokale terrein, om die activering extra leven in te blazen. De VVSG heeft bijvoorbeeld bij de start van de huidige legislatuur, samen met VDAB, een werkingskader opgesteld om die versterkte samenwerking tussen VDAB en de lokale besturen op het terrein richting te geven. Daarnaast is de VVSG, samen met VDAB en de grootsteden, een kernpartner van het Europees Sociaal Fonds (ESF) in het ESF capacity building-project dat de vorming van lokale partnerschappen voor kwetsbare groepen vanaf 2024 voorbereidt. Dat is ook wel een belangrijk project waar we naar uitkijken. Het moest Vlaanderendekkend zijn, de 60 of 70 structuren zouden de facto, wat mij betreft, ecosystemen in Vlaanderen kunnen zijn. Alle partners die een rol van betekenis kunnen spelen in het toeleiden van mensen naar werk kunnen daar, wat mij betreft, deel van uitmaken.

De kostprijs van de opdracht bedraagt maximaal 140.000 euro, exclusief btw. De oplevering daarvan is te verwachten in september van dit jaar.

Een impactstudie van de resultaten van het onderzoek op de toekomstige VDAB-werking is geen onderdeel van deze opdracht. Hoe de arbeidsmarkt van de toekomst eruitziet en hoe VDAB zich daar het best op kan voorbereiden, is onderwerp van het andere onderzoek dat er op mijn vraag komt en waar ik daarnet ook al naar verwees. Het huidige regeerakkoord bepaalt namelijk dat VDAB de centrale regisseur op de arbeidsmarkt is die instaat voor de activeringsregie, de loopbaanregie en de dataregie. Daarnaast is VDAB ook actor en staat hij in die hoedanigheid in voor de screening, oriëntering en matching van werkzoekenden. De vraag is of dit de kerntaken zijn die VDAB moet opnemen en of de huidige kernprocessen leiden tot een afdoend antwoord op de uitdagingen van vandaag. Dat is de focus van dat onderzoek, en met de inzichten vanuit dat onderzoek gaan we daarna dus aan de slag. Ik wil dit uiteraard zo snel mogelijk opstarten.

Het spreekt wat mij betreft voor zich dat ik in dit geval ook niet wil vooruitlopen op de uitkomst van die onderzoeken. Maar ik wil wel duidelijk zijn: voor mij zijn er geen taboes. Ik heb het inleidend gezegd en ik herhaal het heel graag: een structuur is altijd ondergeschikt aan het doel en moet dat doel dienen op de meest effectieve wijze.

Dan waren er vragen over de huidige situatie met betrekking tot de samenwerking van VDAB en lokale besturen. In de provincies West-Vlaanderen, Oost-Vlaanderen en Antwerpen zijn alle lokale besturen al gecontacteerd in het kader van het afsluiten van een samenwerkingsovereenkomst en het opmaken van een actieplan. In de provincies Vlaams-Brabant en Limburg worden in 2023 de resterende gemeenten benaderd om te komen tot een samenwerkingsovereenkomst. Tegen einde juni zal 82 procent van de steden en gemeenten gevat zijn onder een samenwerkingsovereenkomst en beogen we dus een dekkingsgraad van 95 procent van de regiegebieden.

Collega Bothuyne, u stelde ook expliciet de vraag naar het bereiken van inactieven en de rol van private actoren daarbij. Private actoren zijn op dit ogenblik betrokken, en zullen ook betrokken blijven wat mij betreft. Kenmerkend voor het 'out-reachend' werken is om kwetsbare doelgroepen te bereiken via andere kanalen dan de reguliere benadering waarbij werkzoekenden zich zelf inschrijven bij VDAB of door VDAB worden begeleid. Hierdoor is er een actieve wisselwerking tussen de

projecten 'Outreach&Activering' van VDAB nodig om mensen bijvoorbeeld vlot te laten doorstromen naar opleidingen.

In het voorjaar van 2022 maakte het Europees Sociaal Fonds (ESF) een tussen-tijdse evaluatie op van de projecten 'Outreach&Activering'. Daarin worden een aantal beleidsaanbevelingen geformuleerd. Een van die aanbevelingen betreft dus de nood aan meer structurele samenwerking. Voor de aankomende lokale partnerschappen binnen het ESF wordt daarmee rekening gehouden en wordt de looptijd van de projecten van 2024 tot 2029 vooropgesteld. Er wordt natuurlijk veel verwacht van 'capacity building'. Het is de bedoeling dat die nieuwe partnerschappen, die nieuwe structuren daar vorm krijgen om mensen actiever dan vandaag naar VDAB te leiden.

Collega Bothuyne, u stelde ook een vraag over de stand van zaken van het actieplan naar aanleiding van de audit van het Rekenhof. Daarvoor verwijs ik dus graag naar de commissievergadering van afgelopen week, waar uitgebreid is teruggekoppeld over de stand van zaken met betrekking tot het actieplan naar aanleiding van de audit van het Rekenhof.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Eerst en vooral, minister, ik heb u goed gehoord: het onderzoek waarover zo breed is gecommuniceerd, gaat niet over het in concreto in Vlaanderen doorschuiven van de VDAB-taken naar de gemeenten, maar is wel een soort van analyse – ik citeer wat ik gehoord heb – : "van decentrale maatregelen in verschillende landen. Detailanalyse per land, kostprijs, inzet van middelen."

Dat is dus toch wel een belangrijke nuance ten opzichte van datgene wat we in de media hebben kunnen vernemen.

Ik vind dat trouwens ook een goed onderzoek, het boeit mij dat te zien. Het is iets waarin we onze tanden nog onvoldoende hebben gezet, denk ik. We zijn wel naar Oostenrijk en Zürich geweest – zeer boeiend. We hebben daar in Zwitserland vooral de kantonnale aanpak leren kennen, maar zo'n aanpak waarbij je kijkt wat steden doen en hoe dat loopt, hebben we op het vlak van arbeidsmarktbeleid nog niet gehad. Dat is dus boeiend. Bedankt dus om die studie te organiseren, ik geloof echt wel in het nut van zo'n studie.

Maar ik deel wel de mening van collega Verbeurgt. In Denemarken bijvoorbeeld – tenzij ik mij vergis – zijn alle steden minstens op het niveau van 75.000 inwoners. Als je dergelijke resultaten wilt doortrekken naar Vlaanderen, moet je dus minstens de koppeling maken naar het feit dat we hier met een heel gevarieerd pakket aan types van steden en gemeenten zitten. Het is dus ook goed dat de Vlaamse context wordt meegenomen.

Ik deel ook uw mening. In uw inleiding zei u: "Decentralisering is geen integraal antwoord." Ik denk dat u daar gelijk in hebt. Niettemin vind ik wel dat we moeten durven experimenteren. Zeker omdat ik nu hoor wat de scope van de studie is, denk ik dat we deze legislatuur nog iets moeten durven doen.

Mijn vrijblijvende suggestie is de volgende. Zoek een heel grote stad in Vlaanderen, een middelgrote – ik denk dan aan iets tussen de 70.000 en 80.000, waarmee ik absoluut niet op Kortrijk doel – en een heel kleine gemeente, die bereid zijn om een experiment aan te gaan. Je vraagt daarbij: wat zijn de dingen die je graag zelf zou willen doen? Je kijkt daarbij binnen het huidige decretale kader of dat mogelijk is. Want als we decretale kaders gaan moeten aanpassen, zeker met al die privacytoestanden, vrees ik dat we al veel tijd gaan nodig hebben.

Als dat kan binnen het huidige decretale kader rond arbeidsbemiddeling, eventueel zelfs een stukje controlesanctionering, zouden we ze vragen wat ze willen doen. En als dat allemaal mogelijk is, zouden we ze dat bij wijze van proef ook kunnen laten doen, desnoods ingebed in zo'n lokale samenwerkingsovereenkomst.

Ik denk dat dat nuttig kan zijn, zeker als we dat naast de resultaten zouden leggen van de studie die u en de Vlaamse Regering hebben besteld en waarover u het hebt gehad.

Ik durf helemaal geen uitspraken te doen over wat daarvan de output zal zijn. Ik deel alle reserves die werden gemaakt door alle sprekers: de collega's Verbeurgt en Malfroot, en u ook, minister. Collega Ongena is daar misschien de meest voluntaristische collega in. Alle begrip daarvoor, we hebben altijd een voluntarist nodig. Wij zijn dat misschien op andere domeinen wat meer.

Dat trio-experiment lijkt mij wel een interessant iets. *(Gelach)*

De voorzitter: De heer Verbeurgt heeft het woord.

Thijs Verbeurgt (Vooruit): Collega's, ik ben niet verrast, maar ik wil benadrukken wat u, minister, aangeeft, namelijk dat de scope van het onderzoek toch wel wat haaks staat op de voluntaristische communicatie van minister Somers. Ik zal u zeggen wat die communicatie was. "Het onderzoek wordt uitgevoerd door het Agentschap Binnenlands Bestuur", enzovoort. "Naast een antwoord op de vraag of een overheveling naar de gemeenten effectiever is dan een centrale arbeidsbemiddeling, moet het onderzoek er ook een concrete invulling aan geven, zoals een bemiddelaar in elk gemeentehuis of een ambtenaar die van deur naar deur gaat om de werkloze te activeren." Dat is een zeer voluntaristische lezing, maar het omgekeerde zou mij van minister Somers hebben verwonderd. Ik vind dat essentieel.

Minister, u zegt dat wij ons moeten afvragen wat in de toekomst de meest performante structuur van de arbeidsbemiddeling zal zijn. Dan zijn twee studies naast elkaar alvast niet het juiste antwoord. U zegt dat het twee andere studies zijn – en ik hoor u. U hebt een studie besteld naar wat de performantste arbeidsbemiddelaar is. Daar mag van mij ook de vraag in op welk niveau dat het best zit. Maar dat is niet de communicatie die minister Somers heeft uitgestuurd, collega Ongena. Dat mag van mij misschien opnieuw op het federale niveau, of Vlaams of regionaal ... Ik vind dat een interessante vraag.

Daarnaast is er dus blijkbaar een vergelijkende internationale studie: wat zijn in andere landen de beste systemen? Dat plaatst het debat in een andere context.

Het is belangrijk dat die communicatie naar de lokale besturen gaat. Buiten mijn eigen stad krijg ik signalen van lokale besturen. Zij vragen of zij bij dat onderzoek zullen worden betrokken, wat dat voor hen betekent, over welke termijn het gaat. Het is belangrijk dat wordt rechtgezet wat nu juist de scope is van het onderzoek. Dat lijkt mij zeer belangrijk.

Collega Ronse, ik ben het met u eens wanneer u zegt dat we die internationale vergelijking moeten maken. Maar dan moet dat wel matchen met het onderzoek dat u voert. Wanneer uit dat onderzoek blijkt dat een decentralisering past bij een arbeidsmarkt-bemiddeling van de toekomst, dan kunnen we daar het best die internationale voorbeelden meteen aan koppelen, om het werk niet dubbel te moeten doen.

Ik heb nog een laatste punt, dat ik ook vorige week heb gemaakt. Die onderzoeken, hoe interessant ook, veranderen op korte termijn niets aan de arbeidsmarkt-bemiddeling zoals we haar vandaag kennen en de uitdagingen die er vandaag zijn.

Deze week stonden de cijfers over de langdurig werkzoekenden nog in de krant. We zien dat daar nog wel uitdagingen zijn. Ik stel mij de vraag of we door de studies niet dreigen de blik op de korte termijn te verliezen. Was het misschien niet beter geweest om wat vroeger aan de studie te beginnen, zodat er deze legislatuur nog wat schot in de zaak komt? Maar ik ben hoopvol dat de studies een basis bieden voor een beter beleid in of na 2024.

Robrecht Bothuyne (cd&v): Collega's, ik denk dat we beide moeten doen. Er moet nu actie worden ondernomen op het terrein. Daarom is het ook goed dat die capacity building-projecten er zijn, en die zijn eigenlijk al wat collega Ronse voorstelt: VDAB, lokale besturen en andere partners samen gaan op het terrein, op lokaal niveau een aantal zaken doen. Dat moet dan worden geëvalueerd en naast de goede internationale praktijken gelegd. De studie die onder leiding van Dirk Vanderpoorten moet worden opgeleverd, lijkt mij heel interessant materiaal voor een volgende legislatuur en de volgende aanpak. Ik denk dat minister Somers inderdaad een beetje de kar voor het paard heeft gespannen, dat hij eigenlijk al de uitkomst van het onderzoek heeft gecommuniceerd zonder dat het onderzoek is gevoerd en daarbij vooral zijn eigen wensdromen naar voren heeft geschoven, wat uiteraard zijn goed recht is. Iedereen heeft recht op dromen, zelfs minister Somers.

Ik denk dat het dus essentieel is dat we nu op korte termijn ervoor zorgen dat er een samenwerking is met alle lokale besturen, niet alleen met de administratieve samenwerkingsverbanden van twintig, dertig verschillende lokale besturen samen, maar dat VDAB daadwerkelijk met elk lokaal bestuur in Vlaanderen een operationele samenwerking heeft en ook rapporteert aan dat lokaal bestuur over de impact van die samenwerking en de werkzaamheden van VDAB op dat lokale niveau. Tot op vandaag gebeurt dat niet of nauwelijks, krijgen lokale besturen heel weinig zicht op de impact van de acties die op het grondbied gebeuren. Het zou dus een grote stap vooruit zijn als we op die manier ook lokale besturen kunnen responsabiliseren.

De voorzitter: Mevrouw Malfroot heeft het woord.

Ilse Malfroot (Vlaams Belang): Collega's, toen ik indertijd werk zocht, ongeveer twintig jaar geleden, ben ik me ook gaan inschrijven bij de werkwinkel in Ninove. Dat was er toen nog in Ninove. Eigenlijk was dat een VDAB-kantoor. Toen vond ik dat goed, omdat er een persoonlijke aanpak was, omdat het dichtbij was. Ik kon ergens naartoe. Vergelijken we met nu, dan stellen we vast dat men alles digitaal moet doen, via de computer, en dat je eigenlijk vacatures krijgt via robots en via artificiële intelligentie en noem maar op. De selectie gebeurt dus niet meer zozeer menselijk, maar vooral digitaal. Als ik dan lees wat de heer Somers heeft gecommuniceerd, namelijk dat het gepland onderzoek een "concrete invulling" moet geven aan de overheveling, "zoals een bemiddelaar in elk gemeentehuis of ambtenaren die van deur tot deur gaan om werklozen te activeren", dan stel ik me daarbij voor dat minister Somers eigenlijk opnieuw naar twintig jaar geleden wil, omdat het toen beter was. Ik vermoed dan dat hij dat zegt.

Minister, nu zegt u dat het onderzoek eigenlijk gaat over de analyse van de voor- en nadelen van decentralisatie. Als ik het goed heb begrepen, zei u ook dat dat niet noodzakelijk samenhangt met een inkanteling van VDAB in het lokaal bestuur. Eigenlijk vond ik het vroeger ook beter dan nu, omdat er toen een persoonlijke begeleiding was, omdat je op een meer persoonlijke en intensieve begeleiding kon rekenen. Nu kan ik in Ninove niet meer terecht als ik naar VDAB wil gaan. Ik moet daarvoor naar Aalst, wat impliceert dat ik daarvoor alweer de auto moet nemen en noem maar op. Ik kijk dus uit naar de resultaten van het onderzoek, want mijn persoonlijke mening is dat, als we in een lokaal bestuur kunnen samenwerken met VDAB, dat toch wel de werkzaamheid zal kunnen verhogen. Ik heb in Ninove

immers al vastgesteld dat als iemand via artikel 60 bijvoorbeeld wordt tewerkgesteld, dus via het OCMW, dat niet altijd even moeiteloos verloopt omdat de mensen van het OCMW nog andere taken hebben dan louter die tewerkstelling via artikel 60. Concreet ben ik dus voor die persoonlijke begeleiding, en eigenlijk ook voor de inkanteling in de steden en de gemeenten. Ik heb geen bijkomende vragen. Ik wacht gewoon het onderzoek af. Ik wilde ook mijn mening daarover meedelen.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord. U schijnt Bart Somers te kennen.

Tom Ongena (Open Vld): Ja, ik wil mij eerst verontschuldigen. Niet aan minister Somers, voor alle duidelijkheid. Ik had in mijn toelichting gezegd dat we met deze commissie naar Denemarken zijn geweest, maar ik had mij vergist. Met de commissie Binnenlands Bestuur zijn we naar Denemarken geweest, en hebben we van de Deense mensen uitleg gekregen over hoe, onder andere, activering en tewerkstelling vanuit lokale besturen wordt vormgegeven. Dat was zodanig enthousiasmerend dat we daar natuurlijk, zeker vanuit onze fractie, met veel interesse naar kijken.

Ik vind het jammer dat ik een zeker conservatisme bij de collega's hier merk. Nochtans komt die vraag of vaststelling niet uit de lucht gevallen. Collega Verbeurgt, we hebben het vorige week nog gehad over onze gezamenlijk frustratie over hoe VDAB vandaag, bijvoorbeeld, omgaat – of toch lijkt om te gaan, ik wil een zekere voorzichtigheid aan de dag leggen – met de nieuwe verplichting naar sociale huurders om een job te zoeken. Daarbij krijgen we toch weer het signaal dat sociale huurders zich enkel bij VDAB moeten komen inschrijven, 'c'est tout'. Actief op het veld gaan, dat willen ze niet doen. Bij Oekraïners hebben we dat ook gezien. Er zijn tal van voorbeelden waar we toch allemaal een zekere frustratie voelen – ik toch, en ik merk dat bij sommige collega's ook – over de manier waarop VDAB daarmee omgaat, en we toch geloven dat lokale besturen – met hun nabijheid, zeker naar inactieven toe, en met hun netwerken – meer succes zouden kunnen boeken.

Ik vind het dus heel goed dat u zich niet aan dat conservatisme bezondigt, minister. U noemde het een zeer waardevol onderzoek, u zei dat decentralisatie volgens u ook wel een hefboom kan zijn. Maar – en daar volg ik u, laat daar geen misverstand zijn – we moeten kijken naar de schaal. Efficiëntie moet natuurlijk vooropstaan. Ik denk dat niemand – in de mate dat ik hem ken, ook minister Somers niet – pleit voor 300 VDAB's, als ik sommigen kan geruststellen, maar er zou wel een zekere doorstroom moeten zijn van bevoegdheden naar lokale besturen. Het kan alleen maar meer succes opleveren, minder is moeilijk op sommige terreinen. Het kan dus alleen maar beter zijn.

Ik heb nog twee zaken. Ik heb vastgesteld dat u hebt gezegd dat er geen impactstudie naar VDAB in zit, maar natuurlijk kun je het ene niet loskoppelen van het andere. Daarnaast hebt u natuurlijk ook zelf de doorlichting van VDAB aangekondigd. Dus ik denk dat het toch belangrijk is dat die twee samensporen naar elkaar, en dat de impactstudie, wellicht dan in dat ander onderzoek van u, in die doorlichting aan bod zal komen. Ik denk dat we dat best in één keer doen, dat we niet deze onderzoeken doen en dan nog eens andere onderzoeken doen. Want dan gaan we nog meer tijd verliezen. En ik voel toch ook bij de collega's een zekere ambitie om er iets te gaan aan doen.

Ten tweede had ik zelf ook het voorstel gedaan rond de pilootprojecten. Ik ben blij dat collega Ronse mee op de kar springt, want ik geloof ook dat daar wel een mogelijkheid moet zijn. We weten dat dit waarschijnlijk vooral beleidsvoorbereidend zal zijn naar de volgende regering, wie daar ook moge inzitten. Maar we moeten daar niet op wachten. Ik geloof ook wel dat er misschien pilootprojecten mogelijk zouden zijn, niet om een hele VDAB door te schuiven naar die gemeenten,

maar wel om bepaalde taken en meer verantwoordelijkheden bij die lokale besturen te leggen. Daarbij denken we ook na, collega Ronse, heel terecht van u, over een zekere responsabilisering. Dat is evident. U zult zelf zeggen dat we geen Zelzates willen, natuurlijk niet. Ik denk dus dat die oefening wel al kan gemaakt worden in de vorm van een pilootproject.

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Minister, collega's, ik wil daar kort op aansluiten.

Ik denk dat de naam van minister Somers hier meer is gevallen dan in de commissies waar hij zelf verantwoordelijk voor is. Iets zegt mij dat hij dat ook wel heel leuk zal vinden, dat er zoveel over hem gesproken wordt.

Maar ik wou twee dingen toevoegen: ten eerste sluit ik mij aan bij collega's die zeggen dat eender welk onderzoek dat ons kan helpen om de situatie beter te begrijpen, en eventueel positieve evoluties door te trekken in de toekomst, een heel goede zaak is. Goed dat er onderzoek gebeurt. Wat ik natuurlijk wel hoop is, als er onderzoek gebeurt, dat men dat niet zomaar naast zich gaat neerleggen. Dat zien we jammer genoeg af en toe gebeuren in politieke middens. Er wordt heel goed onderzoek gedaan, en uit politieke overwegingen kiest men dan om dat naast zich neer te leggen. Laten we hopen dat dat nu niet gebeurt.

Ten tweede sluit ik mij ook wel aan bij de collega's die zeggen dat onderzoek niet voor de korte termijn is. Het steekt bij mij een beetje als er hier collega's zijn die hun beklag doen over de werking van VDAB. Welke politieke verantwoordelijkheid kleeft daaraan vast, denk ik dan. Dat zijn dan de mensen uit de partijen die al x-aantal jaren aan het besturen zijn. Dat zeg ik niet om een sneer uit te delen. Dat is een politieke verantwoordelijkheid van zij die mee aan de macht zijn. Het is iets te makkelijk om altijd alle schuld op VDAB te steken. Je kunt op dit moment daar ook wel winst gaan boeken op korte termijn, denk ik. Mensen die bij VDAB werken staan onder veel druk. Er schort ook wel aan begeleiding op maat. Je ziet dat er een soort van overbelasting is. Ook daar moet er op korte termijn, op dit moment, voor gezorgd worden dat de mensen die begeleiding krijgen bij VDAB, die daar vandaag op rekenen, ook de best mogelijke hulp krijgen.

Ik wil wijzen op het risico dat we ons blindstaren op de onderzoeken die de heilige graal al dan niet met zich meebrengen over hoe alles er in de toekomst uit zou moeten zien. Ik geloof daar niet in. Ik zou zeggen, leg de prioriteit en de focus daar waar die nodig is: op een sterkere VDAB vandaag de dag. Laat onderzoek dan op tijd uitwijzen welke stappen we in de toekomst moeten zetten.

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Dank u wel, collega's. Als ik het mag samenvatten, collega Annouri, dan ontwaar ik bij u, net zoals bij mij en bij vele andere collega's, een gezonde dosis ongeduld. Dat is belangrijk in de politiek want alles duurt heel lang en daar zijn we voor een heel deel zelf verantwoordelijk voor. Wat bedoel ik daarmee? Studeren is inderdaad goed. Dat is meteen een antwoord op een aantal vragen die hier gesteld zijn. Het is evident dat die twee complementair zijn. De bestekken moeten op elkaar worden afgestemd. Het een is het onderdeel van een grotere decentralisatieoefening, namelijk de vergelijking met de lokale arbeidsmarktpraktijken in een aantal Europese landen. Het onderzoek waar ik het over had en dat ik ga bestellen, is een existentiële vraag naar de toekomst van ons arbeidsmarktbeleid in Vlaanderen. Maar intussen mogen we niet stilzitten. Ik geloof heel sterk in een aantal piloten op het lokale niveau. Lokaal is dan, wat mij betreft, regionaal. In mijn eigen gemeente gaan we niet in staat zijn, die is zo klein, om een eigen VDAB of een eigen werkwinkel te organiseren. Dat is onmogelijk. Maar

in een regio van 120.000 mensen is dat wel mogelijk. Ik geloof heel sterk in die lokale partnerschappen.

Ja, ik sta positief ten opzichte van alle voorstellen die op korte termijn kunnen werken. Ik vind het belangrijk dat het parlement die positieve voorstellen doet, vaak over meerderheid en oppositie heen. Het trio-experiment van collega Ronse is alvast genoteerd.

Collega Malfroot, u hebt geen echte vraag gesteld maar u bent pro samenwerking. Dat is inderdaad ook goed.

Collega Ongena, u hebt complementariteit bepleit.

Hiermee heb ik uw bijkomende vragen beantwoord, collega's.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Mijn slotbedenking is er eentje rond de semantiek en de retoriek waarmee we dit thema hier bespreken.

De semantiek mag niet zijn dat VDAB er niets van bakt en dat we dus een poging gaan wagen om dat aan de lokale besturen over te geven. Ik weet dat de top van VDAB enorme inspanningen aan het doen is op het terrein om monitoringsystemen in te zetten om te kijken hoe we de bemiddelaars op een uniforme manier kunnen laten werken, wat zij allemaal voorstellen en of dat allemaal is aangepast. Men is nu ook kwaliteitscontrole aan het instellen.

Op het terrein zijn er best wel veel mensen die gemotiveerd aan de slag zijn. Tegelijk zie ik wel heel veel potentieel in die lokale besturen omdat je het voordeel hebt dat je zeer dicht op de markt zit en dat je vanuit een lokaal bestuur vrij hands-on kunt werken. Alle beschouwingen en reserves, over de schaalgrootte over de uniformiteit naar sancties en andere, zijn zaken die meespelen. Maar ik denk dat we, naast die studie die nuttig en goed is en die we met plezier gaan lezen, ook die experimenten nodig hebben. Ik ben blij dat iedereen daarmee akkoord is. Ook u, minister, zegt dat we ervoor gaan. Drie steden, allemaal met een ander profiel, daaruit gaan we veel leren. We zullen meteen ook zien of onze reserves klopten of niet, zodanig dat een volgende Vlaamse ploeg aan de slag kan gaan met goede praktijken en verder kan bouwen.

De voorzitter: De heer Verbeurgt heeft het woord.

Thijs Verbeurgt (Vooruit): Aansluitend op de opmerking van collega Ronse over de semantiek, wil ik het volgende zeggen. Ik denk dat hij een terecht punt heeft. Als er enige terughoudendheid is, dan komt die misschien wel voort uit die semantiek. De communicatie van minister Somers vertrok inderdaad vanuit een analyse dat VDAB niet werkt en het dus aan de lokale besturen moest worden gegeven. Het is zelfs in de gemeenteraad van Mechelen letterlijk zo gezegd.

Collega Ongena, het is op korte termijn geen oplossing. Een betere samenwerking met lokale besturen: ja. Maar een decentralisatie-oefening lost op korte termijn niets op. Eén, omdat het een oefening is die veel tijd en energie zal kosten. Twee, zoals hier ook al is gezegd, omdat bepaalde lokale besturen daar vandaag gewoon niet toe in staat zijn.

Mijn vraag is vooral, en ik weet dat we daarin bondgenoten zijn, is dat we vooral op korte termijn moeten kijken wat we kunnen doen om de werking van VDAB te versterken. We moeten ervoor zorgen dat de mensen die daar vandaag aan de slag zijn, die daar hun uiterste best doen om er een succes van te maken, hun werk beter kunnen doen. We moeten minder focussen op de structuren, de

tussenschotten en dergelijke meer, maar echt aan de slag gaan met de mensen die werk zoeken. En laat ons die langetermijnstudies, met veel plezier, voeren maar laat ons toch vooral focussen op wat we op korte termijn kunnen doen om die arbeidsmarkt bemiddelaar efficiënter en effectiever te kunnen laten functioneren, in het belang van de welvaartstaat zoals we die vandaag kennen.

Robrecht Bothuyne (cd&v): Het is belangrijk dat er gewoon op het terrein gewerkt wordt. Capacity building kan daar een heel belangrijke bron van inspiratie zijn. Er wordt op het terrein al heel wat werk verzet, zowel door VDAB, partners als lokale besturen. Als we de onderzoeken ernaast kunnen leggen, zowel met betrekking tot de toekomst van VDAB als met betrekking tot best practices uit het buitenland, kunnen we daar in de toekomst alleen nog beter mee werken op lokaal en op Vlaams niveau. Wordt vervolgd.

De voorzitter: Mevrouw Malfroot heeft het woord.

Ilse Malfroot (Vlaams Belang): Minister, u zegt dat ik pro samenwerking ben, maar ik ben eigenlijk pro inkanteling. De expertise zit ook bij VDAB. Die mensen zijn opgeleid om werkzoekenden naar een job te leiden. Ik zou die expertise willen behouden, maar dan meer op de vloer en bij het lokaal bestuur. Ik zou eerder terugkeren naar vroeger om het zo te zeggen. Ik zou zeker en vast rekenen op hun expertise en kennis inzake toeleiden naar werk.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Collega Verbeurgt, uiteraard moet men op korte termijn ook dingen blijven doen. Evident. Deze en de andere studie en de doorlichting mogen nooit een aanleiding zijn om nu dan maar niets te doen en af te wachten. Natuurlijk, in de politiek moet je ook op langere termijn denken, dat is ook een essentieel onderdeel. Ik vind het goed dat er politici zijn die duidelijke ideeën in de markt zetten en een richting aangeven en nu, beleidsvoorbereidend, naar een volgend regeerakkoord – we zullen zien wie daar zit – misschien elementen aanreiken om het fundamentele debat te voeren. Dat moet gaan over de rol van VDAB en van het lokaal bestuur, en dat moet grondig gebeuren. We zullen dan wel zien welke richting men kiest. We moeten op korte en langere termijn denken. Dat is essentieel voor de politiek.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Alessia Claes aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de inzet van competentiechecks
– 1076 (2022-2023)**

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Alessia Claes (N-VA): We weten allemaal dat door de digitalisering en de technologische ontwikkelingen onze jobs grondig zullen veranderen. De minister heeft dat deze morgen nog eens duidelijk meegegeven aan de pers. Op de radio heb ik gehoord dat we die competenties moeten updaten.

Ook in de adviezen van de arbeidsmarktexperten naar aanleiding van de coronacrisis en de uitdagingen voor onze arbeidsmarkt van de toekomst werd verwezen naar de noodzaak van de competentiechecks. Dat is een instrument om de competenties te toetsen aan de vereisten op de arbeidsmarkt en zo de eigen positie te bepalen.

De Vlaamse Regering keurde afgelopen december de competentiechecks gericht naar werknemers en ondernemingen goed. De competentiechecks voor werknemers is een gratis digitale tool van VDAB die meer inzicht geeft over hun positie op de arbeidsmarkt en ook opleidingssuggesties geeft. Er wordt ook een campagne voorzien om die digitale tool te promoten.

Bij de competentiecheques voor ondernemingen onderzoeken experts de knelpunten en de werkpunten rond opleiding en competenties op de werkvloeren. Dat moet dan resulteren in een actieplan om het opleidings- en competentiebeleid in de onderneming te versterken.

Minister, wanneer wordt de digitale tool van VDAB gelanceerd? Hoe zal de promotiecampagne er concreet uitzien? Welke doelstellingen stelt u voorop? Hoe worden werkgevers meegenomen in dat verhaal? Hoe wordt dit gekoppeld aan de competentieprofielen en hoe worden deze gegevens up-to-date gehouden?

Worden bij de opleidingssuggesties voor werknemers ook de opleidingsincentives meegenomen? Zal het gebruik van de digitale tool gekoppeld worden aan het openen van het recht op een opleidingsincentive, bijvoorbeeld het Vlaams opleidingsverlof?

Op basis waarvan zullen zeshonderd ondernemingen worden geselecteerd voor de competentiechecks bij ondernemingen? Hoe gaat men concreet te werk en op welke manier worden de resultaten gedeeld met andere ondernemingen en sectoren?

Hoe zullen beide instrumenten op termijn aan elkaar worden gekoppeld?

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Collega Claes, het doet me inderdaad plezier dat u interesse hebt in de competentiechecks. Uw eerste vragen hebben betrekking op de competentiecheck voor werknemers. Dat is een nieuwe tool die momenteel te vinden is op de website van VDAB. Deze check is ontwikkeld als een actie in het VESOC-akkoord (Vlaams Economisch Sociaal Overlegcomité) 'Alle hens aan dek'.

De competentiecheck is momenteel al te gebruiken, maar die is in feite nog niet officieel gelanceerd. VDAB koppelt namelijk een grote communicatiecampagne aan de tool en die moet nog starten. Het staat u allen uiteraard vrij om de tool al even uit te testen. De tool richt zich op werkenden, maar die is in feite door alle burgers in te vullen, ook door mensen die vandaag niet beroepsactief zijn.

Ik ga met jullie even dieper in op de data waarop de competentiecheck is ontwikkeld, want die data maken van de competentiecheck een interessant AI-gedreven (artificiële intelligentie) instrument. De applicatie maakt geen gebruik van competentieprofielen, maar er wordt dus een link gemaakt tussen beroepen en vaardigheden, en vaardigheden en opleidingen.

Allereerst toont de competentiecheck voor elk beroep de meest relevante vaardigheden. Het is namelijk belangrijk dat de gebruiker steeds kan nagaan of men nog mee is in de huidige job en welke competentiekloof er eventueel is om een ander beroep uit te oefenen. Op basis daarvan kun je dan een gepaste opleiding volgen en kan er een opleidingsbeleid uitgetekend worden. VDAB kan uit vacatureteksten afleiden over welk beroep het gaat, welke vaardigheden er nodig zijn en welke de meest relevante vaardigheden zijn. Hetzelfde geldt voor wat betreft de vaardigheden die gelinkt zijn aan opleidingen.

Zoals ik ook al vermeld had, zal de communicatiecampagne naar het brede publiek nog opstarten. Die zal over een periode van twee jaar lopen. Binnen de

communicatiecampagne vanuit VDAB zijn twee sporen opgenomen. Het eerste richt zich op de brede populatie van de werkenden. Daarnaast is er ook aandacht voor de meest kwetsbare werknemers.

Voor die doelgroepen specifiek – kortgeschoolden, 50-plussers, jongeren – zal VDAB sterk inzetten op stakeholdercommunicatie. Dat is belangrijk om hen snel en rechtstreeks te kunnen bereiken. Binnen de stakeholderscommunicatie zal er tevens communicatie zijn naar de interne stakeholders met als doel de medewerkers van VDAB in te zetten als ambassadeurs van de tool.

Wanneer de gebruiker van de competentiecheck een beroep in detail bekijkt, worden er suggesties gegeven over opleidingen waarmee men de vaardigheden kan aanleren. Men kan dat overzicht verder personaliseren. Ook voor vaardigheden die men wel al heeft en wil versterken kan men dus naar opleidingen zoeken. Die opleidingen zijn louter suggestief.

Om na te gaan welke opleidingen relevant zijn voor de individuele gebruiker, bekijkt de tool welke vaardigheden men wil bijleren en welke vaardigheden elke opleiding aanbiedt. De opleidingen die momenteel gesuggereerd worden zijn die die gekend zijn in de opleidingsgids van VDAB. We verwijzen via een gemakkelijke link ook door naar de wegwijzer met Vlaamse opleidingsincentives. De competentiecheck voor werkenden is dus een bouwsteen waar verder op gebouwd en gewerkt kan worden.

Dan kom ik aan de vragen over de competentiecheck bij ondernemingen. De opdracht competentiecheck in Vlaamse ondernemingen wordt onderverdeeld in vijf percelen met elk hun afgebakende bedrijfsactiviteiten.

De begeleidingen worden door de dienstverleners gratis aangeboden aan organisaties. Dat zijn kmo's uit de profit- en socialprofitsector alsook bepaalde lokale besturen, dit voor wat betreft de kinderopvang, ouderenzorg en thuiszorg. Elk perceel moet een minimaal aantal organisaties bereiken. In totaal hebben ze samen de ambitie om 622 organisaties te bereiken. Per perceel varieert het van 60 tot 182 organisaties, dus verschillende percelen, bijvoorbeeld bouw, hout, voeding, chemie, audiovisueel, podiumkunsten, social profit, enzovoort.

De opdracht bestaat uit twee luiken: een communicatie- en begeleidingsluik. Bij de start van de opdracht gaat de dienstverlener proactief en gericht een brede communicatie opzetten om organisaties voor begeleidingstrajecten te enthousiasmeren en te rekruteren.

De begeleiding kan op twee manieren aangeboden worden: op vraag van de organisatie zelf of via het netwerk van de sectorconsulenten. De dienstverleners hebben in hun offerte een gemiddeld aantal uur opgegeven per begeleidingstraject. Dit verschilt per perceel en varieert tussen 47 uur en 80 uur. De begeleiding start bij de dienstverlener met een intake. Afhankelijk van de noden van de werknemers en de ondernemingen wordt een begeleiding op maat opgestart. De opdrachtnemers gaan ook werk maken van een competentiebeleid dat bijdraagt aan het creëren van lerende organisaties. De begeleiding eindigt met een plan van aanpak op maat van de onderneming.

De resultaten van de opdracht zullen gedeeld worden via de stuurgroep en evaluatieonderzoek. Bijkomend worden tijdens de looptijd van de opdracht vier overkoepelende sessies georganiseerd met de dienstverleners van elk perceel om kennis en ervaring uit te wisselen.

Daarnaast wordt natuurlijk parallel een evaluatieonderzoek opgezet waarin op een wetenschappelijke manier wordt nagegaan of de werking 'Competentiechecks

ondernemingen' en de middelen die daarvoor worden ingezet, ook het resultaat behalen dat ze beogen.

Zoals u ziet zijn er nu twee competentiechecks gelanceerd, maar die kunnen dus aan elkaar gekoppeld worden. Dienstverleners van de competentiecheck voor ondernemingen, kunnen de competentiecheck voor werkenden integreren in hun aanpak.

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Allessia Claes (N-VA): Dank u wel voor de verduidelijking. Ik geloof heel sterk in dat competentieverhaal. Als bepaalde personen interesse hebben in een vacature die openstaat, is het aan de hand van die competenties om te bepalen welke competenties hij heeft, of hij die job kan uitvoeren, en waar er nog aan gewerkt of bijgeschoold worden. Want we weten ook dat die competenties niet statisch zijn en constant veranderen.

Die competentiecheck kan hier zeer nuttig zijn, een nuttig instrument zijn. Het is ook zeer afhankelijk van de manier waarop het gebruikt wordt: het moet toegankelijk zijn, het moet gebruiksvriendelijk zijn, het moet eenvoudig en logisch zijn. Op die manier kunnen we ook meer Vlamingen overtuigen om die tool te gebruiken.

Ik ben ook blij te horen dat de koppeling gemaakt wordt naar de opleidingsincentives, richting opleidingen, zodat het één verhaal wordt en het niet enkel de competentiecheck is, waarvan men zegt dat hij gebeurd is, waarna het verhaal afloopt. Neen, er moet een vervolg aan gekoppeld worden.

De waarde van die competentiechecks en de zin van het resultaat zijn natuurlijk ook afhankelijk van gedeelde data, de inschatting of de waardering van het eigen kunnen. Mijn bijkomende vraag is dan ook hoe die werknemers en werklozen, als ze die competentiechecks gaan doen, ondersteund worden om die toch nauwgezet in te vullen? Er is een bepaalde generatie die nooit heeft nagedacht over competentiedenken, over wat vaardigheden zijn, over hoe dat kan worden beoordeeld. Hoe kunnen zij op een gemakkelijke manier die checks invullen, en hoe wordt er in geïnvesteerd en nauw op toegezien dat die tool gebruiksvriendelijk en eenvoudig blijft?

De voorzitter: Minister heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Dank u wel, collega Claes. De competentiecheck is niet statisch, dat is duidelijk. Doordat het een AI-instrument is kunnen we dat gemakkelijk actualiseren. Dat maakt de tool net heel interessant.

De competentiecheck is heel eenvoudig, heel eenvoudig in gebruik. Ik zou zeggen probeer hem eens uit. Misschien hebt u dat al gedaan? Neen? Wie er toch moeite mee heeft, kan uiteraard hulp vragen aan de bemiddelaar van VDAB.

Robrecht Bothuyne (cd&v): Al dan niet in uw lokaal bestuur terug te vinden.

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Allessia Claes (N-VA): Ik ben nog één ding vergeten te vragen. U zei dat de competentiecheck nog niet officieel gelanceerd is. Is er wel al een datum voor geprikt?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Het einde van de maand.

Allessia Claes (N-VA): Dank u wel, ik heb geen bijkomende vragen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het door VDAB gelanceerde GLOW-traject voor de begeleiding van langdurig werklozen – 1190 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Toen de man die hier rechts van mij zit, Tijn Rommelaere, me zei dat ik een vraag om uitleg moest stellen over GLOW, dacht ik dat dat een vraag zou zijn voor minister Weyts over de Glow Run, die loopwedstrijd met de lichtjes, maar groot was mijn verbazing dat het een product is van VDAB. GLOW zou staan, niet voor het gloeien van de lampjes, maar voor 'groeien en leren op de werkvloer'. Dat is een nieuw pakket van dienstverlening om iedereen voor wie de stap naar werk te groot is, op weg te helpen naar een job. Het richt zich in het bijzonder tot langdurig werkzoekenden en niet-beroepsactieven met complexe problematieken of uitdagingen. Dat is heel beleefd gesteld de groep van wie geacht wordt dat het verschrikkelijk moeilijk is om hen aan werk te helpen. Volgens Tijn zou het aanbod ook zinvol zijn voor langdurig zieken en leefloners.

In het pakket zitten de verschillende vormen van werkplekleren zoals een werkervaringsstage, een beroepsverkenkende stage, een opleidingsstage, een individuele beroepsopleiding (IBO) of een korte beroepsopleiding – sorry, collega Claes, maar een competentiecheck zie ik er niet in, maar misschien kan dat er ook nog in. *(Opmerkingen)*

Voilà, dus ook competentiecheck.

Op die manier kan men op de werkvloer wat ervaring opdoen, competenties opbouwen bla bla bla ...

GLOW wordt getrokken door partnerorganisaties zoals Groep Intro, Emino, Randstad en SBS Skill Builders.

Wij hebben de volgende vragen, minister.

Hoeveel trajecten worden voorzien binnen de GLOW-tender? Hoeveel mensen zullen we dus gelukkig kunnen maken met het GLOW-verhaal en aan werk kunnen helpen? Hoe worden deze trajecten provinciaal verdeeld? Ik vraag uitdrukkelijk om alles zoveel mogelijk in West-Vlaanderen te organiseren en, om de voorzitter ook een beetje gelukkig te stellen, ook een beetje in Kruisem – met een beetje geluk annexeren we dat nog.

Hoe worden de verschillende vormen van werkplekleren meegenomen in de GLOW-tender? Hoe verhouden deze zich tot elkaar? Hoe kunnen deze verschillende trajecten elkaar versterken?

Op welke manier werden de ervaringen en de lessen met werkervaring de afgelopen decennia meegenomen binnen deze nieuwe oproep?

Wordt er afgestemd of samengewerkt met de partners – dat is een zeer interessante insteek – die duaal leren aanbieden? Bestaat er een wisselwerking tussen de GLOW-tender en het duaal leren?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Collega Ronse, bij de GLOW-partners is er een bestelling voorzien van 10.100 trajecten voor 2023. We hebben op uw vraag alle trajecten per provincie en per partner in een tabel gegoten. Ik kan die cijfers aan het verslag laten toevoegen (zie [bijlage](#)). Ik spiek even: voor West-Vlaanderen zal het gaan om 1520 trajecten op een totaal van 10.100.

Uiteraard worden de verschillende vormen van werkpleklers meegenomen. De betrokken GLOW-partner kiest vanuit zijn expertise steeds het instrument in functie van wat de werkzoekende op dat moment nodig heeft. De doelstelling is steeds om op maat toe te werken naar tewerkstelling. Zo is er onder andere de beroepsverkenkende stage, die toelaat om tot maximum dertig dagen te oriënteren op een werkvloer.

Als blijkt dat er competenties versterkt moeten worden, kan men een beroep doen op de recent hervormde werkervaringsstage en de individuele beroepsopleiding

Tot slot zal men ook van de gemeenschapsdienst gebruik kunnen maken voor de doelgroep van langdurig werkzoekenden. De oproep voor de opstart hiervan werd eind december gelanceerd via het Europees Sociaal Fonds (ESF).

Wat betreft uw vraag naar hoe geleerde lessen vanuit het verleden worden meegenomen, kan ik u geruststellen. Op basis van verschillende evaluaties betreffende de TWE-trajecten (tijdelijke werkervaring) en GOB-trajecten (gespecialiseerde opleiding en begeleiding) kwam men tot de conclusie dat deze beide trajecten veel gelijkenissen hadden: ze richten zich tot een gelijkaardige doelgroep en beide trajectvormen focussen op het begeleiden van werkzoekenden met behulp van werkpleklers.

Er zijn enkele lessen waar we binnen GLOW concreet mee aan de slag zijn gegaan.

De TWE-trajecten misten de gespecialiseerde aanpak en knowhow die de GOB-trajecten wel hebben. Door het gunnen van verschillende GOB-partners als GLOW-partner integreren we deze gespecialiseerde aanpak nu in het GLOW-traject.

De TWE-trajecten hadden een specifieke opbouw van het traject waarbij er binnen de twee maanden reeds naar werkplekinstrumenten moest worden gegaan. De opbouw van een GLOW-traject is zo aangepakt dat er meer op maat kan worden gewerkt van de betrokkene.

Het aspect taalcoaching als essentieel onderdeel binnen een traject ontbrak in zowel de GOB-werking als bij TWE-trajecten.

Collega, tot slot stelde u een vraag naar de link met het duaal leren. GLOW voorziet in eerste instantie een aanbod voor klanten die, mits intensief begeleid, in combinatie met werkpleklers aan de slag kunnen. De hoofddoelstelling is dus aan de slag gaan, en niet een kwalificatie verwerven, zoals dat bij duaal leren wel het geval is. Binnen het traject in GLOW is een erkende beroepsopleiding, al dan niet duaal, echter niet uitgesloten, maar die zal vaak relatief kort zijn gezien de focus op tewerkstelling.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Dat is zeer positief. 10.000 is al een mooie ambitie. 1500 in West-Vlaanderen komt neer op 15 procent; dat mag verdubbeld worden, wat mij betreft. Het is ook goed dat er een opening is om een link te leggen met het duaal leren.

Ik hoop dat die tender veel mensen gelukkig zal maken en hen aan een job zal helpen. Ik vind het alleszins een goed initiatief.

De voorzitter: Daar sluiten wij ons kamerbreed bij aan, veronderstel ik.

De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de tewerkstelling in de sociale economie – 1218 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (cd&v): Ik heb een kort gedicht meegebracht.

*Laten we vanavond even vergeten
Wat we morgen opnieuw zullen weten.*

Dat is een gedicht van Rhea Cecile.

Uit cijfers die Statistiek Vlaanderen recent publiceerde, leren we dat bijna 1 procent van de werkende Vlamingen is tewerkgesteld in de sociale economie. Concreet gaat het om 28.639 personen. In 2021 waren meer mannen dan vrouwen tewerkgesteld in de sociale economie, namelijk 64 procent ten opzichte van 36 procent, wat een opvallend verschil is met de reguliere arbeidsmarkt. Daarnaast valt het ook op dat er veel oudere werknemers aan de slag zijn. 35 procent van de collectieve maatwerkers zijn 50-plus, voor medewerkers in de LDE-initiatieven (lokale diensteneconomie) is dat zelfs 39 procent.

Ook regionaal zijn er verschillen. Er zijn vooral veel doelgroepmedewerkers in de provincies Antwerpen en West-Vlaanderen, namelijk 25 en 23 procent van het totaal binnen Vlaanderen. Specifiek in de categorie lokale diensteneconomie scoort Limburg naast Antwerpen ook hoog.

Minister, hoe evalueert u de cijfers van Statistiek Vlaanderen?

Er zijn opvallend meer mannen dan vrouwen tewerkgesteld in de sociale economie. Wat is daar de verklaring voor?

We zien dat ook de sociale economie te maken heeft met uitstroom door vergrijzing. Een relatief groot deel van de werknemers is 50-plus, terwijl er amper nog mensen werkzaam zijn na hun 65. Zijn er initiatieven mogelijk in de sociale economie om jonge mensen aan te trekken om zo de vergrijzingsgolf tegen te gaan? Is het vandaag eenvoudig genoeg om ook na je 65 aan de slag te blijven in de sociale economie als iemand dat wenst?

Antwerpen en West-Vlaanderen vertegenwoordigen samen bijna 50 procent van alle tewerkstelling in de sociale economie. Welke redenen ziet u voor deze regionale verschillen?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Collega Vandromme, de tewerkstelling van meer dan 28.000 mensen in de sociale economie geeft duidelijk het belang van de sector weer. De sector draagt duidelijk bij tot het realiseren van de Vlaamse ambitie om tegen 2030 een werkzaamheidsgraad van 80 procent te bereiken en zorgt voor de realisatie van een inclusief, leefbaar en zorgzaam Vlaanderen. Minder gekend is dat de sociale economie onmisbaar is voor de verankering van onze Vlaamse industrie. Heel wat van onze industriële bedrijven werken immers nauw samen met een

maatwerkbedrijf. Volgens mij mag er geen enkele muur staan tussen de reguliere economie en de sociale economie.

U maakt terecht twee vaststellingen.

Ten eerste, er werken meer mannen dan vrouwen in de sociale economie. Ik vermoed dat de sector waarin de bedrijven actief zijn, hierin een belangrijke rol speelt. Heel wat maatwerkbedrijven zijn actief in de maakindustrie en minder in sectoren waar vrouwen ten opzichte van mannen oververtegenwoordigd zijn. Een instroomanalyse van mijn administratie leert ons dat het aandeel vrouwen in de maatwerkbedrijven toeneemt en dat er zich een inhaalbeweging heeft ingezet.

Ten tweede, er werkt inderdaad een groot aandeel 50-plussers in de sociale economie, terwijl er amper nog mensen werkzaam zijn na hun 65 jaar. De tewerkstelling en ondersteuning van personen boven de leeftijd van 65 jaar wordt echter niet uitgesloten zolang de persoon in dienst is bij een maatwerkbedrijf. Binnen de lokale diensteneconomie wordt het inschakelingstraject van personen die de leeftijd van 60 jaar hebben bereikt automatisch verlengd. Ondanks de hoge aanwezigheid van 50-plussers, zien we stilaan dat een relatief grote groep van jongere profielen instroomt. Dit percentage is al enkel jaren constant, wat maakt dat er toch een soort vergroening optreedt.

Bij de regionale verschillen speelt het toegekende contingent binnen de maatwerkbedrijven toch wel een rol. Vandaag hebben de provincies Antwerpen en West-Vlaanderen samen 49 procent van het totaal toegekende contingent. Het hebben van een groot contingent is opnieuw historisch gegroeid. Wellicht hangt dit samen met de economische dynamiek en met activiteiten in de reguliere economie, vermits maatwerkbedrijven vaak fungeren als partner van reguliere bedrijven.

Sinds de start van de maatregel 'collectief maatwerk' wordt bij de verdeling van het contingent steeds rekening gehouden met een provinciale spreiding op basis van de aanwezigheid van de doelgroep. De provincie Antwerpen, die op een relatief kleine oppervlakte veel inwoners telt, scoort steeds hoog en kan op die manier telkens rekenen op een overeenstemmende verdeling van het contingent. West-Vlaanderen heeft dan weer een hoger percentage contingent op het aandeel van de beroepsbevolking in vergelijking met de andere provincies. Dat is historisch altijd zo geweest. We zien nu wel dat Vlaams-Brabant een kleine inhaalbeweging aan het maken is.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (cd&v): Minister, ik denk dat het vooral is gebaseerd op historische verschillen, die dan regionaal zijn ingebed. Blijkbaar werkt de traditie, maar het zou wel mooi zijn als de deelname aan de tewerkstelling in de sociale economie ook in de andere provincies zou kunnen stijgen, en als de beste van de klas als voorbeeld zou kunnen worden genomen.

Ik heb nog een bijkomende vraag. Hoe zit het met de invulling van die duizend klimaatjobs? Dat is het competentieprognoseonderzoek, het ESF-project (Europees Sociaal Fonds) waar Groep Maatwerk mee bezig was? Blijkbaar zijn de maatwerkbedrijven vaak een stapje voor in het valideren van de competenties van hun medewerkers via allerlei tools, zoals digitalisering, maar ook een consistent hr-beleid. Daar wordt uitgegaan van werk zoeken voor talent in plaats van talent voor werk. Dat onderzoek is zeker belangrijk om sociale economieën verder uit te bouwen. Hebt u daar al kennis van genomen? Of bent u bereid dat verder te onderzoeken?

De voorzitter: Ik denk dat u net de vraag van collega Claes van volgende week hebt gesteld. Minister, als u die vraag nu volledig kunt beantwoorden, valt hij

volgende week weg. Ik veronderstel dat dat misschien net iets te veel parate kennis zou vergen, maar, minister, ik wil u niet onderschatten.

Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Ik wil de vraag zeker graag beantwoorden. Ik heb van Groep Maatwerk nog geen feedback gekregen over hoe het staat met dat onderzoek. We hebben wel al 350 klimaatjobs gelanceerd. De resterende 650 worden gefaseerd toegekend. De ambitie van die 1000 staat nog altijd voorop.

We zullen dus wel een bevraging doen om die resultaten te kennen. Dan zullen we die kunnen delen.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (cd&v): Dan kijk ik uit naar de regionale spreiding van de 650 die nog moeten worden ingevuld, en naar de vraag volgende week, waarop ik wellicht graag zal aansluiten.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.